

**آسیب‌شناسی نظام انبارداری در ایران و ارائه
برخی پیشنهادهای اصلاحی با بهره‌گیری از
تجربه کشورهای موفق**

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

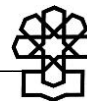
کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۱۷۱۸۸
مهرماه ۱۳۹۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	خلاصه مدیریتی.....
۴	مقدمه.....
۵	۱- تاریخچه نظام انبارداری در ایران.....
۷	۱-۱- انبارهای عمومی (دولتی).....
۸	۱-۲- انبارهای خصوصی.....
۸	۱-۳- انبارهای تعاونی.....
۹	۲- آسیب‌شناسی نظام انبارداری در ایران.....
۹	۲-۱- چندبخشی بودن فعالیت انبارداری در ایران.....
۹	۲-۲- نبود ضوابط یکپارچه در حوزه انبار و انبارداری.....
۱۰	۲-۳- عدم توجه به تصویب‌نامه قانونی تأسیس انبارهای عمومی سال ۱۳۴۰.....
۱۰	۲-۴- مشخص نبودن نهاد متولی انبارداری.....
۱۱	۳- اقدامات و تجربیات بورس کالای ایران در زمینه انبارداری و سیستم قبض انبار.....
۱۱	۳-۱- فرایند مشارکت بورس کالایی در حوزه انبارداری.....
۱۶	۳-۲- موانع توسعه انبارداری در بورس کالا.....
۱۷	۴- بررسی تجربه بورس فلزات لندن در حوزه انبارداری.....
۱۹	۴-۱- سازمان‌های نمونه‌گیری و ارزیابی.....
۱۹	۴-۲- پذیرش انبار.....
۲۱	۴-۳- سیستم ال.ام.ای.سورد.....
۲۱	۴-۴- سیستم ال.ام.ای.شیلد.....
۲۳	۵- تجارب کشورها در حوزه قانون انبارداری و سیستم قبض انبار.....
۲۳	۵-۱- آرژانتین.....
۲۵	۵-۲- برزیل.....
۲۷	۵-۳- فرانسه.....
۲۹	۵-۴- قزاقستان.....
۳۱	۵-۵- هند.....
۳۲	۵-۶- اندونزی.....
۳۳	۵-۷- فیلیپین.....
۳۵	۵-۸- تانزانیا.....
۳۶	۵-۹- ترکیه.....

۳۸	۵-۱۰. اوگاندا.....
۳۹	۵-۱۱. اوکراین.....
۴۱	۵-۱۲. ایالات متحده آمریکا.....
۴۳	۵-۱۳. جمع‌بندی تجارب کشورها در حوزه قانون انبارداری و سیستم قبض انبار.....
۵۱	۶. جمع‌بندی و پیشنهادهای جهت بهبود نظام انبارداری کشور.....
۵۶	پیوست.....
۵۶	پیوست - تصویب‌نامه ۱۶۹۵۲ مورخ ۱۳۴۰/۶/۱۱ مربوط به تأسیس انبارهای عمومی.....
۵۹	منابع و مآخذ.....

آسیب‌شناسی نظام انبارداری در ایران و ارائه برخی پیشنهاد‌های اصلاحی با بهره‌گیری از تجربه کشورهای موفق

خلاصه مدیریتی

هدف اصلی این گزارش، آسیب‌شناسی نظام، ساختار و فرایندهای انبارداری و قبض انبار در ایران و ارائه راهکارهایی جهت تدوین مواد قانونی لازم در قالب لایحه تجارت یا قانون مستقل در حوزه انبارداری و قبض انبارهاست، تا آسیب‌های شناسایی شده، مبتنی بر تجربه کشورهای موفق در حوزه انبارداری برطرف شود. در سال‌های اخیر بسیاری از کشورها به معرفی یا اصلاح سیستم انبارداری و قبض انبار خود پرداخته‌اند که این تجربیات می‌توانند به‌عنوان یک الگوی موفق، برای کشور مورد توجه قرار گیرند. با توجه به تجربه موفق کشورهای بررسی شده در گزارش فائو، بحث قبض انبار در اکثر کشورهای دنیا به‌صورت یک قانون ملی تصویب شده و نهادهای نظارتی و اجرایی در این زمینه وزارت کشاورزی یا وزارت صنعت بوده است؛ همچنین قوانین موجود در این کشورهای موفق، کلیه الزامات مربوط به صدور مجوز انبارداری، قبض انبار، بررسی انطباق انبارها با الزامات تعیین شده، وظایف گردانندگان انبار و دارندگان قبض انبار، نحوه معاملات قبض انبار و تعیین مجازات تخطی از وظایف انبارداری را به تفصیل بیان کرده است.

اصلاح و تکمیل نظام حقوقی و اداری انبارداری در کشور و راه‌اندازی سیستم قبض انبار مزایای بسیاری برای کشور به‌همراه خواهد داشت و صنایع مختلف به‌ویژه بخش کشاورزی از این مزایا منتفع خواهند شد. مهم‌ترین مزایای اصلاح نظام انبارداری را می‌توان ارتقای استانداردهای انبارداری، کاهش اتلاف برداشت تولیدکنندگان، تخصصی کردن کسب‌وکار انبار و ایجاد هاب تجمیع و عرضه محصولات تولیدی برشمرد؛ همچنین انجام آن می‌تواند به‌صورت غیرمستقیم زمینه را برای استانداردسازی کالاها، بستر معاملات با مشارکت تولیدکنندگان خرد و در نتیجه فروش محصولات به قیمت مناسب‌تر و کاهش فاصله قیمت از تولید تا مصرف‌کننده نهایی و نیز بستر توثیق کالاها و در نتیجه تسهیل دسترسی به اعتبارات و تضمین منافع وام‌دهندگان را فراهم نماید.

در بررسی نظام انبارداری مشاهده می‌شود با وجود نقش برجسته این نظام در اقتصاد ایران، در سطح کلان و در نظام حقوقی و دولتی نسبت به این مسئله مهم، توجهی جدی صورت نگرفته است.

در سال ۱۳۴۰ در ایران هیئت وزیران وقت، تصویب‌نامه‌ای به جهت تأسیس «شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی» مصوب کرد که نیازمند به‌روزرسانی و تدوین مجدد است. زیرا با توجه به اینکه هیچ نهاد نظارتی تخصصی در حوزه انبارداری شکل نگرفته و سیستم قبض انبار مرکزی نیز ایجاد

نشده است، این امر نشان می‌دهد عدم آگاهی نهادهای مسئول از مزایای سیستم قبض انبار باعث شده است که هیچ انباری به دنبال ثبت شرکت انبارداری و برخورداری از مزایای این سیستم نباشد. در حال حاضر در کشور نهادهای درگیر انبارداری به صورت مستقل و طبق دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی خود در زمینه انبار عمل می‌کنند. اتحادیه انبارداران به عنوان نهاد خصوصی این بخش فقط در نقش صنفی برای ارائه نرخ‌نامه‌های انبارداری عمل کرده و قدرت نظارتی و عملیاتی در حوزه انبارداری کشور ندارد. تجربه پیشین شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران و همچنین تجربیات اخیر شرکت بورس کالای ایران در زمینه انبارها فضا را برای ایجاد یک نظام یکپارچه انبارداری و به‌روزرسانی قانون انبار در کشور فراهم کرده است.

در شرایط کنونی، اکثر انبارهای موجود در کشور به صورت سنتی و بدون نظارت نهاد خاصی فعالیت می‌کنند؛ این امر مشکلات عدیده‌ای از جمله تسهیل در امر قاچاق و احتکار کالا را به همراه داشته است. چالش‌های اصلی حوزه انبارداری در کشور را به‌طور خلاصه می‌توان به شرح ذیل طبقه‌بندی کرد:

الف) عدم اجرای مفاد قانون تأسیس انبارهای عمومی مصوب سال ۱۳۴۰ هیئت وزیران،

ب) چندبخشی بودن نظام انبارداری،

ج) نبود ضوابط یکپارچه در مورد تجهیزات و استانداردهای مناسب انبار،

د) ضعف ساختاری و عملکردی سامانه جامع انبارها،

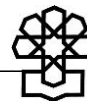
ه) فقدان نهاد نظارتی متولی انبارداری.

شاید تاکنون بی‌توجهی به تصویب‌نامه سال ۱۳۴۰ کشور را از مزایای سیستم انبار و قبض انبار سال‌ها دور کرده باشد، اما اکنون وقت آن رسیده است برای توسعه سیستم قبض انبار و تطبیق آن با شرایط جدید کشور گام مؤثری برداشته شود. در این راستا به‌روزرسانی و تدوین قانون انبارداری و قبض انبار ضروری بوده و با تعیین نهاد نظارتی قوی، ایجاد سامانه انبارداری و قبض انبار یکپارچه در کشور و اطلاع‌رسانی در زمینه مزایای سیستم قبض انبار برای متولیان این فعالیت، راه برای توسعه کشور و بهره‌برداری از مزایای سیستم قبض انبار باز می‌شود. با اجرای دقیق و درست این قانون، می‌توان در زمره کشورهای موفق جهان در حوزه انبارداری و قبض انبار قرار گرفت.

با توجه به آسیب‌های موجود و مطالعات فائو در حوزه قوانین انبارداری، ضروری است چارچوب قانونی جدید و مستقلی در حوزه انبارداری و قبض انبار تدوین شود. این قانون باید مقررات مرتبط با اجزای کلیدی خاص که در ذیل ارائه شده را دربرگیرد:

• **دامنه کاربرد قانون:** در قانون می‌بایست مشخص شود که برای چه کالا یا کالاهایی قبض انبار

را می‌توان صادر کرد.

- **نهاد اجرایی:** در قانون می‌بایست نهاد مدیریت‌کننده سیستم قبض انبار و حدود اختیارات و وظایف آن مشخص شود.
- **صدور مجوز و نظارت بر انبارها:** لازم است قانون، سازمان و نهادی را برای صدور مجوز انبار، بازرسی انبارها و بررسی انطباق آنها با الزامات تعیین کند.
- **تضامین عملکرد انبارها:** چارچوب قانونی می‌بایست شامل انواع اقدامات برای تضمین عملکرد انبارها باشد. بیمه اجباری، وثیقه، ضمانتنامه و صندوق تضمین از جمله اشکال رایج تضمین در انبارها هستند.
- **حقوق و تعهدات طرفین قرارداد:** تعهد انباردار در ذخیره‌سازی محصول برای دوره توافقی و ترخیص کالا در زمان ارائه قبض انبار توسط قانون مشخص می‌شود.
- **وضعیت حقوقی و قالب قبض:** با توجه به سیستم حقوقی کشور، درخصوص قبض انبارهای کاغذی، ممکن است قبض‌های یک قسمتی یا دو قسمتی تعریف شود. قبض انبار یک قسمتی، حق مالکیت و حق توثیق کالاها، هر دو را شامل می‌شود. قبض انبار دو قسمتی شامل گواهی مالکیت و گواهی توثیق به‌صورت جداگانه می‌شود. مناسب است که در وضع موجود، برای کشور قبض الکترونیکی و ثبت الکترونیکی مبنا قرار گیرد.
- **شکل و جزئیات قبض:** قانون یا مقررات و آیین‌نامه‌های ذیل آن می‌بایست اطلاعات قبض شامل مشخصات محصولات سپرده شده و جزئیات شرایط توافقنامه را تعیین کند.
- **ثبت قبض:** قانون می‌تواند نهادی را موظف کند یک سیستم ثبت مرکزی برای قبض انبار ایجاد کند و شرایط ثبت و نگهداری را مشخص نماید.
- **مبادله و انتقال قبض:** قانون می‌بایست شرایط قبض انبارهای قابل مبادله و غیرقابل مبادله را مشخص کند.
- **تسویه و ترخیص محصولات ذخیره شده:** در قانون می‌بایست تعیین شود که صاحب کالا یا بستانکار در چه شرایطی می‌تواند کالاها را از انبار با ارائه قبض و پرداخت هزینه انبارداری، ترخیص و دریافت کند.
- **رویه اجرایی و اولویت تعهدات در صورت نکول:** در صورتی که صاحب کالا از قبض انبار برای توثیق کالا استفاده کرده باشد و به‌عنوان وام‌گیرنده نکول کند و نتواند تعهدات خود را در مقابل بانک یا نهادی دیگر ایفا نماید، قانون مشخص می‌کند که چگونه تسهیلات‌دهندگان می‌توانند طلب خود را با آزادسازی محصولات ذخیره شده در انبار به‌دست آورند.
- **جرائم و مجازات:** قانون می‌بایست برای تخلفات در زمینه انبارداری و قبض انبار، جرائم و مجازات را تعیین کند.

• شرایط مجوزدهی به انبارها

الف) الزامات زیربنایی انبار: این الزامات شامل تعیین شرایط ساختمان، امنیت، امکانات دفتری، سیستم توزین، نمونه‌برداری و تعیین کیفیت محصول، سیستم تمیزکن و خشک‌کن برای محصولات کشاورزی، سیستم حمل‌ونقل و ذخیره‌سازی و تهویه و... است.

ب) الزامات انباردار: توانایی مدیریتی، پشتوانه مالی قوی و عدم سوءپیشینه انباردار و موارد مشابه تعیین شود.

ج) الزامات کارکنان انبار: آموزش در جهت توزین و درجه‌بندی کالاها، کدگذاری کالاها، توانایی کار با کامپیوتر و سامانه انبار و هر آنچه در انبار نیاز است که توسط کارکنان انبار انجام شود باید در قوانین یا مقررات تعیین گردد.

د) تضامین عملکرد انبار: انبار باید برای کسب مجوز انبارداری مواردی نظیر بیمه، وثیقه یا سایر تضامین را به نهاد مربوطه ارائه دهد تا بدین صورت از حقوق امانت‌گذاران و وام‌دهندگان حفاظت شود.

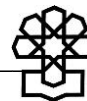
ه) مقررات اجرایی و هزینه‌های ذخیره‌سازی: چگونگی اداره انبار و فعالیت آن و نرخ تعرفه‌های انبار برای نگهداری محصولات از مواردی است که باید در مقررات مشخص شود.

انتظار می‌رود با تصویب قانون در خصوص انبارداری و قبض انبار، ضمن کمک به مبارزه با قاچاق

و احتکار کالا، نظام انبارداری کشور، سهم و نقش آفرینی بیشتری در اقتصاد ملی داشته باشد.

مقدمه

انبارداری، هرچند به لحاظ ایجاد ارزش افزوده و اشتغال، دارای سهم چندان زیادی در اقتصاد کشور نیست، لکن از اجزای ضروری و مؤثر بر عملکرد آن به شمار می‌رود، به طوری که امکانات این فعالیت را می‌توان از جمله امکانات زیربنایی کشور در نظر گرفت. بدون تردید، بخش قابل توجهی از اجزای نظام اقتصادی کشور دارای ارتباط مستقیم با این فعالیت هستند. گسترش کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی بزرگ، عدم تطابق زمانی و مکانی مصرف با تولید داخلی و واردات کالاها، تأمین ذخیره نیازهای استراتژیک کشور، لزوم نگهداری بخشی از مواد و کالاهای مورد نیاز در فرایند خط تولید واحدهای اقتصادی برای مدتی مشخص و... عواملی هستند که ضرورت ارائه خدمات انبارداری و اهمیت نسبی آن را در اقتصاد کشور نشان می‌دهند. درصد قابل توجهی از درآمد ناخالص ملی هر کشور به صورت مواد اولیه، محصول نیم‌ساخته و کالای ساخته شده در انبارها نگهداری می‌شود. البته نقش انبار در اقتصاد کشورهای مختلف متفاوت است. در کشورهای پیشرفته، انبار حلقه‌ای از زنجیر تولید، توزیع و مصرف است و بدین وسیله تولید انبوه کارخانه‌ها و صنایع به دست مصرف‌کنندگان داخلی رسیده، یا به مراکز صادراتی منتقل می‌شود. انبارها به طور عمده نقش واسطه را در انتقال کالا از مبادی ورودی کشور به مناطق مختلف و سپس توزیع محلی به عهده دارند.

با توجه به نقش انبار در عملکرد اقتصادی، کشورها به طراحی قانون انبار و قبض انبار پرداخته‌اند و طی زمان به اصلاح و تکمیل این قوانین در راستای بهبود فعالیت انبارداری اقدام کرده‌اند. اهمیت انبار در اقتصاد این کشورها به‌گونه‌ای است که شاهد تصویب قوانین در سطح ملی و کشوری هستیم و وزارتخانه‌هایی چون صنعت و معدن و کشاورزی در این موضوع دخیل هستند در حالی که متأسفانه در کشور ما به این مهم تاکنون به‌صورت جدی پرداخته نشده است و حتی با وجود تصویب‌نامه‌ای در این زمینه هیچ پیشرفتی در این حوزه حاصل نشده است. از طرفی یکی از راهکارهای مبارزه با قاچاق کالا که از آن به‌عنوان یک پدیده شوم یاد می‌شود و دارای آثار منفی بر اقتصاد، فرهنگ و امنیت کشور است، وجود سیستم انبارداری منسجم در کشور است. لذا در راستای تحقق پیشرفت اقتصادی و گام نهادن در مسیر توسعه، با توجه به تجربه کشورهای موفق در سیستم انبارداری و قبض انبار، بومی‌سازی قوانین حاکم در انبارداری و قبض انبار مطابق با تجربه جهانی ضروری به‌نظر می‌رسد. بنابراین با طراحی قانون انبارداری و قبض انبار جدید یا اصلاح قوانین موجود، می‌توان گامی مؤثر در مسیر تحول نظام انبارداری کشور برداشت. باید توجه داشت که تدوین قانون قبض انبار نیازمند بررسی همه ابعاد قانونی، حقوقی و توانمندی‌های کشور است. مطابق تجربه موفق جهانی، برای طراحی قانون انبارداری و قبض انبار در ابتدا باید سیستم انبارداری کشور و شرایط موجود آن بررسی شود تا متناسب با شرایط کشور و امکانات موجود، ایران هم در مسیر کشورهای موفق در زمینه انبارداری قرار گیرد. با توجه به خلأ قانونی انبارداری و قبض انبار در ایران، گزارش پیش رو، ضمن آسیب‌شناسی نظام انبارداری در ایران به ارائه راهکارهای قانونی برای رفع آسیب‌های موجود در این زمینه، با تکیه بر تجربه کشورهای موفق می‌پردازد.

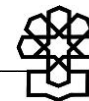
۱. تاریخچه نظام انبارداری در ایران

منظور از انبارها و مراکز نگهداری کالا، تمامی مراکز بارگیری، تخلیه، نگهداری یا ذخیره‌سازی کالا است. این مراکز شامل انبارها، مراکز دیو، سیلوها، سردخانه‌ها، واحدهای تولیدی، کارخانه‌ها، معادن، صنایع و مزارع کشاورزی است.

تا قبل از شهریورماه ۱۳۴۰ به‌علت فقدان قوانین خاصی که بتواند وظایف و مسئولیت‌های صریح انبارداران و امانت‌گیرندگان کالا را در مقابل صاحبان آنها تعیین کند و همچنین به‌واسطه عدم آشنایی بسیاری از صاحبان کالاها به اصول جدید انبارداری متداول در کشورهای متمدن جهان، وضع اغلب انبارداری تجاری ایران مناسب نبود. صدها بنگاه و مؤسسه و هزاران فرد عامل در نقاط مختلف تهران و شهرستان‌ها و نقاط مرزی و بنادر با دایر کردن محوطه‌های محصور مسقف یا روباز، سال‌های سال بود که به شغل انبارداری اشتغال داشته و این مکان‌ها را به نام بنگاه، گاراژ، انبار کالا، تیمچه، قیصریه، بارانداز، سرای تجاری و نظایر آنها می‌نامیدند. نقاط ضعف عمده این انبارها عبارت بودند از:

۱. در این گونه انبارها هیچ‌گونه مقرراتی جز عرف محلی بین صاحب کالا و انباردار حاکم نبوده و اغلب اختلاف شدید بین طرفین ایجاد می‌شد.
 ۲. کارمندان و کارگران این انبارها اغلب از یک سرایدار یا نگهبان و چند باربر که حتی سواد خواندن و نوشتن هم نداشتند یا قیاندان و متصدی توزین کالا و نظایر آن تشکیل می‌شد.
 ۳. حمل و نقل داخلی انبار بیشتر بر روی دوش انسان یا حیوان انجام می‌گرفت و چرخ‌های دستی و گاری جزء ابزار پیشرفته آنها تلقی می‌شد.
 ۴. آمار موجودی انبار و مقادیر کالاهای مختلف متعلق به اشخاص در بیشتر مواقع با مداد و به‌طور بسیار کثیف بر روی کاغذ ثبت می‌شد.
 ۵. توزین کالا، علامتگذاری و شمارش و پلمپ کردن صندوق‌ها و عدل و بازرسی و ورود و خروج کالا و طرز چین‌دین عدل‌ها در محوطه‌های انبار و سایر عملیات طبق رویه‌های بسیار قدیمی و پُرزحمت و غیرقابل اطمینان انجام می‌گرفت.
 ۶. وجود موش و حشرات موذی در انبار غیرقابل اجتناب بود و هیچ‌گونه اقدامی برای ضدعفونی و تهویه انبارها به‌عمل نمی‌آمد.
 ۷. اغلب انبارها بیمه نمی‌شد و در صورت بروز حریق یا حادثه دیگری هیچ راهی برای جبران زیان وارده به صاحب کالا در دست نبود.
- با توجه به مشکلات فوق، در شهریورماه ۱۳۴۰ طی تصویبنامه هیئت وزیران شرایط تأسیس انبارهای عمومی تصویب و اولین شرکت سهامی انبارهای عمومی ایران در ۱۲ دی‌ماه همان سال تأسیس شد و به ثبت رسید.
- «شرکت سهامی انبارهای عمومی ایران» در سال ۱۳۴۰ براساس «تصویبنامه قانونی تأسیس انبارهای عمومی» به‌منظور قبول امانت و نگهداری مواد اولیه، محصولات صنعتی و فلاحتی و کالاهای صاحبان صنایع و کشاورزان و بازرگانان با موافقت هیئت نظارت بر انبارهای عمومی و با رعایت مقررات قانون «تأسیس انبار عمومی» و آیین‌نامه‌های مربوطه، به‌صورت شرکت سهامی تأسیس و براساس مقررات ایران به ثبت رسیده است.^۱
- در سال ۱۳۵۹ به‌منظور تمرکز امور مربوط به عملیات تخلیه و بارگیری انبارداری و حفاظت کالا در اماکن گمرکی در یک سازمان واحد و ایجاد هماهنگی بین سازمان‌های ذی‌ربط و در جهت حفظ منافع عموم از تاریخ تصویب لایحه قانونی با عنوان «ملی کردن سهام شرکت سهامی انبارهای عمومی، مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۰» کلیه سهام شرکت سهامی انبارهای عمومی ایران ملی اعلام و سهام ملی شده به مالکیت وزارت امور اقتصادی و دارایی به‌عنوان صاحب سهام منتقل گردید. در سال ۱۳۷۸، براساس اصل

۱. تصویبنامه قانونی تأسیس انبارهای عمومی در پیوست ۱ آورده شده است.

یکصد و بیست و هفتم (۱۲۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد تصویبنامه شماره ۵۳۴۰۹. ت ۲۲۲۸۸ هـ مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۷ هیئت وزیران، جهت پرداخت بخشی از بدهی‌های دولت به صندوق بازنشستگی کشوری، صد درصد (۱۰۰٪) سهام دولت و سایر حقوق و امتیازات مربوط در شرکت ملی انبارهای عمومی و خدمات گمرکی به صندوق بازنشستگی کشوری واگذار گردید تا طبق مقررات قانون تجارت و با رعایت قوانین و مقررات مربوط اداره شود. از زمان واگذاری سهام این شرکت به صندوق بازنشستگی، واژه «ملی» از نام شرکت حذف گردید. پس از گذشت سال‌ها این شرکت همچنان در مالکیت کامل صندوق بازنشستگی کشوری و زیرمجموعه‌های آن است. هنوز به‌طور شفاف وارد بورس نشده و عملکرد مالی و اقتصادی آن نیز ارزیابی نشده است.

در ایران انبارها از نظر مالکیت به سه گروه زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱-۱. انبارهای عمومی (دولتی)

انبارهای عمومی کشور زیرمجموعه شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران است و در واقع مؤسسه‌ای خدماتی و بازرگانی است که در سال ۱۳۴۰ با موضوع فعالیت انبارداری، تخلیه و بارگیری، حفاظت و ایمنی کالا تأسیس شده و در دو بخش گمرکی و غیرگمرکی فعالیت می‌کند:

الف) بخش غیرگمرکی

این انبارها با انعقاد قرارداد به‌صورت اجاره در اختیار امانتگذاران قرار می‌گیرند. در این انبارها امکان صدور قبض انبار و برگ وثیقه برای مالک کالا وجود دارد. قبض انبار و برگه وثیقه صادره انبارهای غیرگمرکی قابل نقل و انتقال بوده و صاحب کالا می‌تواند با ظهرنویسی برگ وثیقه، مال خود را به دیگری واگذار کند.

ب) بخش گمرکی

این بخش از فعالیت شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران از سال ۱۳۵۰ بنابه نیاز و درخواست گمرک ایران آغاز به کار کرده است. انبارهای گمرکی خدمات انبارداری، تخلیه و بارگیری، حفاظت و ایمنی کالا برای رویه‌های مختلف گمرکی همچون واردات، صادرات، کابوتاژ^۱ ترانزیت خارجی و داخلی، قاچاق، قضایی و... انجام می‌دهند.

۱. طبق مفاد قانون عبارت است از: حمل کالا از یک نقطه به نقطه دیگر کشور از راه دریا یا رودخانه‌های مرزی است و کالایی که از لحاظ نزدیکی راه با رعایت صرفه‌جویی تجاری از یک نقطه به نقطه دیگر کشور با گذر از خاک کشور خارج حمل شود نیز مشمول مقررات کابوتاژ می‌شود و در این موارد هرگاه کالای کابوتاژی با وسائط نقلیه داخلی حمل شود وسیله نقلیه نیز تابع تشریفات کالای کابوتاژی خواهد بود. اصطلاحاً پروانه خروج موقت وسیله نقلیه را نیز کابوتاژ گویند.

۱-۲. انبارهای خصوصی

انبارهای خصوصی، انبارهایی هستند که مالکیت آن در اختیار بخش خصوصی است. افراد برای تأسیس این انبارها باید از اتحادیه انبارداران منطقه‌ای که انبار در آن قرار دارد پروانه کسب اخذ کنند. این انبارها به دو گروه عمده تقسیم می‌شوند:

الف) انبارهای اختصاصی

انبارهایی که مالک انبار مالک کالاهایی است که در انبار نگهداری می‌شود.

ب) انبارهای غیراختصاصی

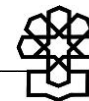
انبارهایی که مالک انبار مالک کالاهایی که در انبار نگهداری می‌شوند، نیست.

۱-۳. انبارهای تعاونی

انبارهای تعاونی انبارهایی هستند که در قالب شرکت تعاونی می‌باشند. این انبارها نیز همانند انبارهای خصوصی به دو گروه اختصاصی و غیراختصاصی تقسیم می‌شوند و پروانه کسب آنها نیز توسط اتحادیه انبارداران صادر می‌شود.

طبق بند «ث» ماده (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳)^۱، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط با استفاده از سامانه نرم‌افزاری به شناسه‌دار کردن کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا و ثبت مشخصات مالک کالا، نوع و میزان کالاهای ورودی و خروجی از این اماکن با هدف شناسایی کالاهای قاچاق اقدام نماید. با توجه به شرایط و فشارهای اقتصادی، قاچاق کالا با ضربه وارد کردن به تولید، اقتصاد کشور را به مخاطره انداخته است. سامانه جامع انبارها یکی از کارهای اساسی و کلیدی برای مبارزه با قاچاق است و ثبت اطلاعات انبارهای ذخیره کالا در سامانه جامع انبارها توسط دستگاه‌های اجرایی ضروری است. با وجود سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا امکان تشخیص مکان و جریان کالاهای فاقد مجوز و قاچاق، میسر و جریان اطلاعات انبارداری و مدیریت موجودی برای توزیع‌کنندگان و فروشندگان و سایر فعالان زنجیره تأمین فراهم می‌شود. سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا با هدف مدیریت ورود و خروج کالا به کشور، شناسه‌دار کردن انبارها و مراکز نگهداری دارای شناسه، مدیریت میزان ورود کالا به انبار (از طریق قبض انبار)، کنترل خروج کالا از انبار (از طریق بیجک یا سند خروج کالا)، نگهداری اطلاعات مربوط به مالک کالا و تغییرات آن و درنهایت مدیریت موجودی انبارها در طول زنجیره تأمین به توسعه تجارت رسمی در کشور کمک می‌نماید. در راستای اجرای بند «ث» ماده (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳)، طرح سامانه جامع انبارها از ابتدای

۱. بند «ث» ماده (۶) - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط با استفاده از سامانه نرم‌افزاری به شناسه‌دار کردن کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا و ثبت مشخصات مالک کالا، نوع و میزان کالاهای ورودی و خروجی از این اماکن با هدف شناسایی کالاهای قاچاق اقدام نماید.

آبان‌ماه ۱۳۹۵ از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت به صورت سراسری ابلاغ شده است و همه اشخاص حقیقی و حقوقی که کالا خرید و فروش و انبار می‌کنند باید آدرس و مشخصات انبارهای خود را در این سامانه ثبت کنند. چنانچه در بازرسی‌های نوبه‌ای کارشناسان، کالای ثبت نشده مشاهده شود به‌عنوان کالای احتکاری تلقی و پس از تشکیل پرونده تخلف، صاحب کالا را به مراجع قانونی معرفی خواهند کرد. همچنین براساس تبصره «۲» ماده (۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۲)، وارد نمودن اطلاعات خلاف واقع یا ناقص یا با تأخیر در سامانه‌های موضوع این قانون (سامانه جامع یکپارچه‌سازی و نظارت بر فرایند تجارت، سامانه یکپارچه اعتبارسنجی برای تجارت داخلی و خارجی، سامانه جامع انبارها، سامانه اطلاعات مالی صرافی‌ها) نیز جرم به‌شمار می‌رود. طبق ماده (۱۳) آیین‌نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای موظف است از صدور برنامه برای مبادی و مقاصد که در سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا ثبت نشده‌اند، جلوگیری کند. انبارها، واحدهای تولیدی، صنفی، کشاورزی، معادن، سردخانه‌ها، واحدهای بهداشتی و درمانی یا واحد دامی مشمول بازدید کارشناسان هستند.

۲. آسیب‌شناسی نظام انبارداری در ایران

نظام انبارداری کنونی کشور دارای چالش‌های متعدد است که آسیب‌های زیادی را نیز در اقتصاد کشور به‌وجود آورده که باید آسیب‌شناسی شود. خلاصه‌ای از چالش‌ها در مطالب ذیل ارائه و تحلیل شده است.

۲-۱. چندبخشی بودن فعالیت انبارداری در ایران

بورس کالای ایران، گمرک جمهوری اسلامی و سازمان مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و سایر ارگان‌های کشور نیز با توجه به شرایط و نیاز خود در حوزه انبارداری ورود پیدا کرده‌اند و در این حوزه از دستورالعمل، قوانین و آیین‌نامه‌های اجرایی خاص خود تبعیت می‌کنند. این امر **اولاً**، نشان از چندبخشی بودن فعالیت‌های انبارداری و **ثانیاً**، عملکرد سلیقه‌ای به‌دلیل پیچیدگی نظام انبارداری در ایران است.

۲-۲. نبود ضوابط یکپارچه در حوزه انبار و انبارداری

در حال حاضر در کشور، به‌دلیل نامتوازن بودن تصمیمات، ناهماهنگی مراکز مسئول و ناهنجاری‌های ناشی از فعالیت واحدهای فاقد ضابطه و فقدان استانداردهای انبارداری بین‌المللی و مناسب، بی‌نظمی و نابسامانی مشهودی در نحوه نگهداری کالاها و امانات وجود دارد، به‌گونه‌ای که چیدمان اقلام در واحدها به صورت سلیقه‌ای و فارغ از اصول علمی انجام می‌پذیرد. نگاهی گذرا به میزان خسارات و زیان‌های وارده

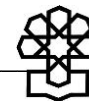
به سرمایه‌های ملی در طول سالیان قبل که ناشی از آتش‌سوزی و دیگر حوادث است، مبرهن می‌سازد که عدم رعایت نکات ایمنی ناشی از آتش‌سوزی، آب‌گرفتگی، نفوذ حیوانات موذی و حشرات، عدم رعایت اصول معماری و استفاده از سازه‌های نامناسب و چیدمان ناصحیح چه میزان خسارات و زیان‌هایی را به اموال دولتی و ملی وارد کرده است که شاید جبران آن تا سال‌ها امکان‌پذیر نباشد.

۳-۲. عدم توجه به تصویبنامه قانونی تأسیس انبارهای عمومی سال ۱۳۴۰

در سال ۱۳۴۰ هیئت وزیران وقت، تصویبنامه‌ای را جهت تأسیس شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی مصوب کرد که در پیوست ۱ آورده شده است. این تصویبنامه تقریباً اکثر موارد مرتبط با ایجاد نظام یکپارچه انبارداری را در نظر گرفته است، اما آنچه مشخص است با گذشت ۵۸ سال از این تصویبنامه، کشور پیشرفت چندانی در زمینه انبارداری نداشته است. عدم توجه به اجرای دقیق و کامل مفاد این تصویبنامه از یک طرف و عدم به‌روزرسانی آن طبق شرایط موجود در دنیا از طرف دیگر، باعث شده ایران در بحث انبارداری رتبه خوبی نداشته باشد.

۴-۲. مشخص نبودن نهاد متولی انبارداری

آنچه مشخص است کشور به‌لحاظ کمی با کمبود انبار مواجه نیست، اما آنچه به‌عنوان یک ضرورت احساس می‌شود، نظارت و بازرسی خدمات انبارها و عملکرد آنهاست و نهاد مسئول و متولی امر در این زمینه وجود ندارد. لذا با تدوین قانون جامع و یکپارچه انبارداری و مشخص نمودن نهاد متولی این امر، با نظارت ویژه بر فعالیت انبارها می‌توان در راستای بهبود معایب و نواقص کشور در این زمینه گام‌های مؤثری برداشت. در ذیل به‌طور خلاصه به آسیب‌های ناشی از فقدان نظام انبارداری اشاره شده است:

جدول ۱. آسیب‌های ناشی از فقدان نظام انبارداری در کشور

آسیب‌ها و آثار	چالش	ردیف
الف) چندبخشی بودن فعالیت‌های انبارداری و عملکرد سلیقه‌ای به‌دلیل پیچیدگی نظام انبارداری ب) سهم پایین انبارداری در اقتصاد ملی ج) عدم انسجام در سیاست‌های انبارداری و موازی‌کاری دستگاه‌ها و سردرگمی مشتریان انبارها	چندبخشی بودن فعالیت انبارداری در ایران	۱
الف) بروز خسارات و زیان‌های جبران‌ناپذیر به سرمایه‌های ملی به‌دلیل عدم رعایت استانداردهای انبارداری	نبود ضوابط یکپارچه در حوزه انبار و انبارداری	۲
الف) اتلاف زمان و اختلال در پاسخگویی به کاربران ب) فقدان آمار جامع و شفاف درخصوص موجودی انبارها ج) بروز فسادهای غیرقابل رصد و پیگیری	چالش‌های مرتبط با سامانه جامع انبارها	۳
الف) عدم به‌روزرسانی و بی‌توجهی به مفاد این تصویب‌نامه ب) سوءاستفاده انباردارها از خلأهای قانونی	چالش‌های مرتبط با تصویب‌نامه قانونی تأسیس انبارهای عمومی سال ۱۳۴۰	۴
الف) عدم استفاده از پتانسیل انبارداری برای اهداف مختلف اقتصادی ب) فقدان پاسخگویی درخصوص ضعف‌های نظام انبارداری	مشخص نبودن نهاد متولی انبارداری	۵

مأخذ: یافته‌های محقق.

۳. اقدامات و تجربیات بورس کالای ایران در زمینه انبارداری و سیستم قبض انبار

یکی از مهم‌ترین اقدامات بورس کالای ایران طی سال‌های اخیر، راه‌اندازی یک نمونه داخلی و محدود از سیستم قبض انبار است که به‌منظور انجام معاملات گواهی سپرده کالایی و با بهره‌گیری از تجربیات سایر کشورها و دانش فنی داخلی، طراحی و در حال بهره‌برداری است.

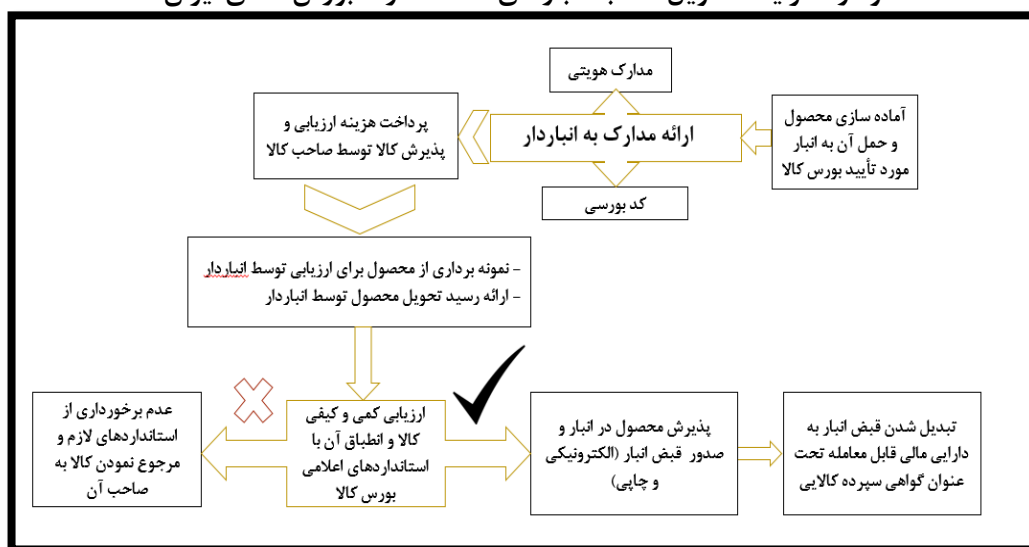
۳-۱. فرایند مشارکت بورس کالایی در حوزه انبارداری

راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده کالایی در بورس کالا موجب شده است تا به تبع آن، انبارداری قانونمند و استاندارد به‌عنوان یک کسب‌وکار تخصصی شناخته شده و توسعه یابد.

معاملات گواهی سپرده کالایی بدین صورت انجام می‌گیرد که ابتدا بورس کالا یک کالای خاص را با توجه به مشخصات کیفی و استانداردهای فنی انبارداری و مشخصه‌های بازار آن محصول شناسایی می‌کند، سپس از فعالان بازار که متقاضی پذیرش انبار هستند درخواست می‌نماید تا مستندات لازم را جهت بررسی به بورس کالا ارسال کنند. در صورتی که انبار و تجهیزات آن و انباردار مورد تأیید بورس کالای ایران قرار گیرد و پس از اخذ بیمه‌نامه‌ها و تضامین لازم، این انبار به‌عنوان انبار بورسی پذیرش و معرفی می‌شود. برای این انبار و با توجه به محصول مورد پذیرش یک نماد معاملاتی در سامانه‌های بورسی تعریف می‌شود و از این پس اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند جهت تحویل دادن کالای حائز شرایط به انبار مراجعه کنند. انبار

پس از ارزیابی کمی و کیفی کالا براساس دستورالعمل‌ها (و در صورت نیاز اخذ تأییدیه از آزمایشگاه‌های مورد تأیید بورس) کالا را نزد خود نگهداری می‌کند و به فرد متقاضی یک رسید انبار تحویل داده می‌شود. در سامانه‌های بورسی (نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی) مشخصات کالا و فرد تحویل‌دهنده و... ثبت می‌شود که در واقع سند مالکیت کالا به‌شمار می‌رود و در اصطلاح بورسی به آن «گواهی سپرده کالایی» گفته می‌شود.

نمودار ۱. فرایند تحویل کالا به انبارهای تحت نظارت بورس کالای ایران

فرد دارنده گواهی سپرده کالایی می‌تواند از طریق سامانه‌های شرکت‌های کارگزاری نسبت به فروش گواهی سپرده خود اقدام کند، یا هر زمان تمایل داشته باشد، کالا را از انبار تحویل بگیرد. سایر اشخاص نیز می‌توانند در صورت تمایل با خرید و فروش در سامانه‌های شرکت‌های کارگزاری مالک یک گواهی سپرده کالایی شوند یا در ازای دریافت وجه معامله، مالکیت خود را به دیگری واگذار کنند. البته نمادهای معاملاتی تعریف شده دارای سررسید است که توسط بورس کالا اعلام شده و گواهی‌های سپرده کالایی تا آن تاریخ معتبر است و مالکان می‌بایست تا آن تاریخ اقدام به فروش گواهی یا تحویل گرفتن کالا از انبار نمایند.

شکل ۱. نمونه قبض موقت ورود به انبار به منظور ایجاد گواهی سپرده کالایی

(صدور الکترونیکی توسط انبارهای تحت نظارت بورس کالای ایران در سامانه انبار)

بورس کالای ایران Iran Mercantile Exchange		قبض ورود به انبار موقت	
شماره گواهی: ۱۱۲۶۶۳		ساعت و تاریخ صدور: ۰۴/۰۷/۱۳۹۸ ۰۹:۰۷:۵۴	
نام انبار: شرکت الف		ساعت و تاریخ چاپ: ۱۲/۰۸/۱۳۹۸ ۰۸:۴۴:۲۰	
آدرس انبار: استان کرمان - شهرستان بافت - خیابان مطهری - - پلاک ۳۳.			
نام و نوع کالا: پسته فندقی ۲۳-۳۰ طلای سبز زرد ۹۹۰۸ (گیس ۹۰۸۰۲)			
تعداد یا مقدار: ۵۰۰		واحد شمارش: کیلوگرم	
واحد پول و قیمت: (ریال)			
تاریخ انقضای کالا: ۰۸/۹۸			
نام مالک: غلامعلی احمدی			
کد بورسی: اج غ ۴۴۵۲۵			
آدرس مالک: استان کرمان - شهرستان زرد - خیابان امام - کوچه گلشن - پلاک ۱۰			
محل امضای مالک		کاربر: nazer	
محل مهر انبار			
این قبض صرفاً قابلیت تبدیل به گواهی سپرده کالایی را دارد و فاقد هر گونه ارزش دیگر از جمله معامله می‌باشد و امضای مالک (سپرده‌گذار) ذیل این برگه به منزله پذیرش قوانین و ضوابط بورس و انبار است.			

شکل ۲. نمونه گواهی سپرده کالایی برای کالای تحویلی

به انبارهای تحت نظارت بورس کالای ایران

بورس کالای ایران Iran Mercantile Exchange		گواهی سپرده کالایی	
شماره گواهی: ۱۱۲۶۶۳		ساعت و تاریخ صدور: ۰۴/۰۷/۱۳۹۸ ۰۹:۰۷:۵۴	
نام انبار: شرکت الف		ساعت و تاریخ چاپ: ۱۲/۰۸/۱۳۹۸ ۰۸:۴۴:۲۰	
آدرس انبار: استان کرمان - شهرستان بافت - خیابان مطهری - - پلاک ۳۳.			
نام و نوع کالا: پسته فندقی ۲۳-۳۰ طلای سبز زرد ۹۹۰۸ (گیس ۹۰۸۰۲)			
تعداد یا مقدار: ۵۰۰		واحد شمارش: کیلوگرم	
واحد پول و قیمت: (ریال)			
تاریخ انقضای کالا: ۰۸/۹۸			
نام مالک: غلامعلی احمدی			
کد بورسی: اج غ ۴۴۵۲۵			
آدرس مالک: استان کرمان - شهرستان زرد - خیابان امام - کوچه گلشن - پلاک ۱۰			
محل امضای مالک		کاربر: nazer	
محل مهر انبار			
مندرجات دستورالعمل پذیرش انبار و صدور معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی به منزله توافق ما بین خریدار و فروشنده است و امضای مالک (سپرده‌گذار) ذیل این برگه به منزله پذیرش قوانین و ضوابط بورس و انبار است.			

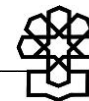
برای انبارهای بورس کالا که عمدتاً توسط بخش خصوصی فعال در آن بازار کالایی مدیریت می‌شوند به‌ازای هر روز نگهداری کالا و با توجه به حجم کالا، هزینه انبارداری محاسبه می‌شود که از مالک گواهی سپرده کالایی در زمان فروش گواهی یا تحویل گرفتن کالا اخذ می‌گردد. البته کسب سود حاصل از انبارداری تنها مزیت حاصل از پذیرش انبار نزد بورس کالا نیست. برندسازی نام انبار و همچنین ایجاد محل تجمیع کالا از جمله دیگر مزایای مهم پذیرش انبار نزد بورس کالا است.

بر اساس مصوبه شورای عالی بورس و اوراق بهادار، گواهی سپرده کالایی، ورقه بهاداری است که به‌موجب دستورالعمل پذیرش انبارها و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی بورس کالای ایران (پیوست ۲) صادر می‌شود و مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالای سپرده شده در انبار است و پشتوانه آن قبض انباری است که توسط انباردار صادر می‌شود. لذا با شروع این معاملات بورس کالای ایران به‌صورت جدی در حوزه پذیرش انبارها و نظارت بر انبارهای پذیرش شده وارد شد و محصولات کشاورزی با قابلیت نگهداری و ذخیره‌سازی در انبار را برای حداقل میان‌مدت در دستور کار قرار داد. این معاملات تاکنون برای محصولات زعفران، پسته، سکه، زیره، ذرت و جو راه‌اندازی شده و معاملات به‌صورت روزانه در حال انجام و در سایت www.tsetmc.com در قسمت بورس کالا/گواهی سپرده کالایی برای عموم قابل مشاهده است. فهرست انبارهای پذیرش شده در بورس کالا نیز در سایت بورس کالا به نشانی www.ime.co.ir در سربرگ انبارها قابل مشاهده است.

در بورس کالای ایران همانند بسیاری از بورس‌های کالایی در کشورهای پیشرفته، انبارها تحت مالکیت بورس نیستند و بورس کالاً صرفاً انبارهایی را که منطبق با استانداردهای بورس باشند، پذیرش می‌کند و وارد کسب‌وکار انبارداری نشده است.

برای پذیرش انبار در بورس کالای ایران ارائه مدارک زیر الزامی است:

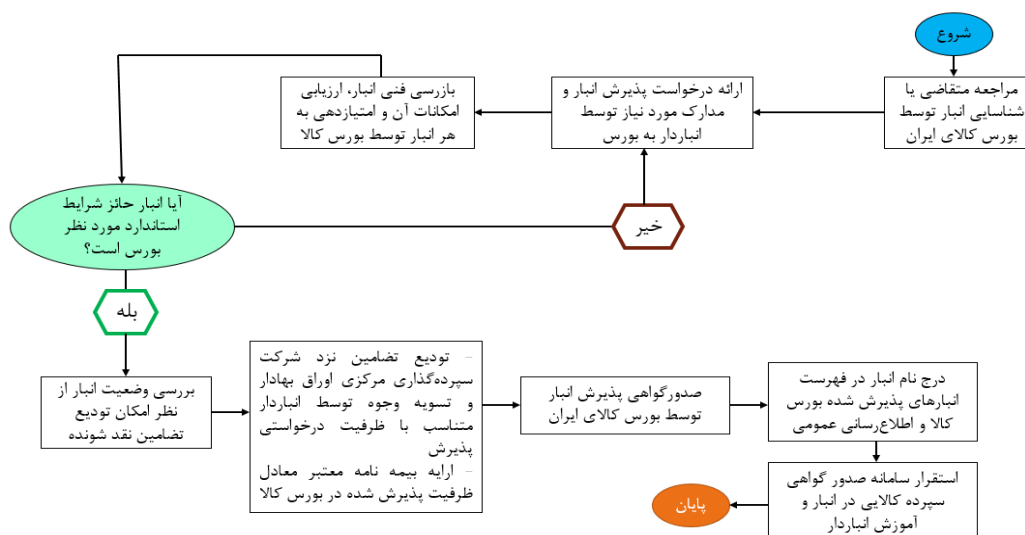
- تقاضانامه صدور گواهی پذیرش انبار مطابق فرمت بورس
 - اطلاعات انبار از قبیل نام، مشخصات و ظرفیت
 - مدارک مالکیت یا اجاره انبار
 - بیمه‌نامه معتبر جهت پوشش کامل خسارات احتمالی به انبار و کالاهای موجود در آن
 - اطلاعات در خصوص شرایط فنی انبار
 - مشخصات کامل هویتی انباردار
 - اطلاعات تضامینی انباردار برای پوشش جبران خسارت‌های احتمالی
- مدارک لازم برای انباردار نیز به شرح ذیل است:
- در مورد اشخاص حقیقی: نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، کد ملی، آدرس محل سکونت و تصویر مدارک شناسایی

• در مورد اشخاص حقوقی: نام، کد اقتصادی، شناسه ملی، اساسنامه، آگهی تأسیس و آخرین تغییرات آن براساس روزنامه رسمی و مشخصات کامل هویتی مدیران

چکلیست بازرسی انبار در بورس کالای ایران براساس نوع محصول متفاوت است و براساس چکلیست هر محصول بازرسی انجام می‌شود که موارد ذیل در آن مورد بررسی قرار می‌گیرد: محل انبار، تخلیه و بارگیری، کف انبار، دیوارها و سقف انبار، درب‌ها و پنجره‌های انبار، تهویه هوای انبار، تأسیسات زیربنایی، وسایل اطفای حریق انبار، ایمنی انبار، تجهیزات انبار و سابقه فعالیت. در صورت درخواست انبار برای پذیرش نزد بورس کالا، پس از انجام بازرسی‌های اولیه به‌منظور تودیع تضامین لازم، انباردار می‌بایست به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مراجعه نماید.

نمودار ۲. فرایند عملیاتی پذیرش انبار در بورس کالای ایران

کارمزد پذیرش انبار در بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۸ به میزان پنج در هزار (۰/۰۰۵) ارزش ریالی گردش برآوردی انبار براساس قیمت بازار نقدی کالای سپرده شده در انبار در تاریخ پذیرش انبار و به میزان حداقل ۵۰ میلیون ریال و سقف ۳۰۰ میلیون ریال است.

جدول ۲. حوزه انبارداری در بورس کالای ایران

شرح	مورد
سکه، زعفران، پسته، زیره سبز (جو و ذرت به صورت فصلی)	محصولات مورد پذیرش در انبارها
ذرت و جو: جهت مبادله فیزیکی سکه، زعفران، پسته، زیره سبز: سرمایه‌گذاری و مبادله فیزیکی (دارای معاملات ثانویه)	هدف
با توجه به تعریف نماد در هنگام معامله، محصولات هر انبار به طور جداگانه معامله می‌شود. موقعیت مکانی در نظر گرفته می‌شود.	تفکیک نمادهای هر انبار
انجام بازرسی و دارا بودن استانداردهای لازم اخذ تضامین (براساس مقررات شرکت سپرده‌گذاری مرکزی) بیمه‌نامه (آتش‌سوزی، صاعقه، طوفان، سیل، زلزله و در مورد زعفران بیمه سرقت)	شرایط پذیرش انبار
مالک هر گواهی سپرده، مالک کالای مشخصی در انبار نیست و در هنگام مراجعه یک کالای مشابه با شرایط مشخصات کیفی اعلام شده تحویل داده می‌شود (کالا قابل اختلاط ^۱ است)، اما ردیابی تحویل‌دهنده‌های کالاها می‌تواند انجام شود.	تفکیک کالای موجود در انبار
براساس انبار و نوع محصول	تعریف نماد معاملاتی
مسئولیت با کارشناس انبار و آزمایشگاه‌های مورد تأیید است. به دلیل نبود برند فرایندهایی از قبیل نمونه‌گیری و آزمایش طی می‌شود.	چک کردن استانداردهای کالای تحویلی
بجز سکه برند کالا وجود ندارد.	پذیرش برند
سقف آن توسط بورس مصوب می‌شود.	هزینه انبارداری
حقیقی و حقوقی کوچک و متوسط	سایز شرکت‌های انبارداری

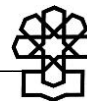
۳-۲. موانع توسعه انبارداری در بورس کالا

در حال حاضر توسعه نظام انبارداری چه در سطح ملی و چه در سطح نیازهای فعلی شرکت بورس کالای ایران با دو مانع بزرگ مواجه است: از یک طرف ضعف نبود نهاد نظارتی تخصصی در حوزه انبارداری و از طرف دیگر ضعف قوانین بالادستی در حوزه انبارداری و قبض انبار.

در حال حاضر انبارهای موجود در کشور به صورت متمرکز تحت نظارت قرار ندارند و

فعالیت آنها رصد نمی‌شود. البته در سال‌های اخیر سامانه‌ای تحت نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت ایجاد شده است که انبارها می‌بایست اطلاعات خود را در آن ثبت کنند، اما صرف ورود اطلاعات از جانب برخی انبارها نمی‌تواند زمینه نظارت مؤثر را فراهم کند. همچنین با توجه به نبود یک سازوکار نظارتی یکپارچه و نامشخص بودن متولی حوزه انبارداری (نامشخص بودن وظایف و انجام امور به صورت موازی توسط وزارت صمت، گمرک جمهوری اسلامی ایران، مناطق آزاد، وزارت جهاد کشاورزی و اتحادیه‌ها)، عملیات انبارداری در کشور ریسک بسیاری دارد و از این رو نیز سازمان بورس و اوراق بهادار و همچنین نهادهایی همچون شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در خصوص اخذ تضامین از انبارها بسیار محتاطانه عمل می‌کنند. البته با گذشت زمان، در حال حاضر نسبت به سال‌های گذشته با شناخت فعالیت‌ها و حصول

1. Fungible

اطمینان بیشتر از شدت سختگیری‌ها کاسته شده است، اما همچنان شرایط احراز صلاحیت فعلی هزینه بسیاری بر انبارها تحمیل می‌کند که البته از دید نهادهای کنترل ریسک نیز قابل توجه و الزامی است. لذا در صورتی که یک نهاد نظارتی ملی برای این امر تعیین شود، خواه یک سازمان خارج از وزارتخانه‌ها باشد یا یک زیرمجموعه تخصصی در یکی از وزارتخانه‌های فعلی (وزارت صمت یا وزارت جهاد کشاورزی)، می‌تواند با ایجاد الزامات برای انبارها و بازرسی‌های دوره‌ای و... از میزان ریسک این کسب‌وکارها بکاهد. یا این نهاد نظارتی با ایجاد یک صندوق تضمین برای جبران خسارت در سطح ملی می‌تواند هزینه‌های مالی انبارها را تا حد زیادی کاهش دهد. مانع دیگر توسعه انبارداری که در این گزارش به صورت مشروح به آن پرداخته شده است، نبود قانون مشخص برای شناسایی قبض انبار به‌عنوان یک سند مالکیت و یک ابزار معامله و تحویل است. عدم وجود قوانین حمایت‌کننده، رسیدگی به مشکلات حقوقی و قضایی را دشوارتر کرده و ریسک حوزه انبارداری را افزایش خواهد داد.

۴. بررسی تجربه بورس فلزات لندن در حوزه انبارداری^۱

بورس فلزات لندن،^۲ یکی از بورس‌هایی است که در حوزه انبارداری مشارکت جدی و پویایی دارد. فعالیت‌ها و خدمات بورس فلزات لندن را می‌توان به‌طور خلاصه در سه مورد بیان کرد:

۱. تدارک بازار و ایجاد فرصتی برای دادوستد به‌منظور پوشش ریسک در مقابل مخاطره‌های ناشی از نوسانات قیمت فلز پایه،
 ۲. فراهم آوردن قیمت‌های مرجع برای قیمتگذاری جهانی فعالیت‌هایی که در رابطه با فلزات غیرآهنی پایه انجام می‌پذیرد،
 ۳. فراهم کردن قراردادهای منجر به تحویل فیزیکی و تسهیلات انبارداری واقع در مکان‌های مناسب،
- به این منظور که شرکت‌کنندگان در بازار بتوانند فلزات غیرآهنی پایه را با نام تجاری تأیید شده تحویل دهند یا تحویل گیرند.

همان‌طور که مشاهده می‌شود سومین خدمت اصلی که بورس فلزات لندن ارائه می‌دهد قراردادهای منجر به تحویل فیزیکی است. اغلب قراردادهای بورس فلزات لندن برای پوشش ریسک قیمت، مورد استفاده قرار می‌گیرند و موقعیت‌ها در این قراردادها پیش از آنکه دادوستد نهایی شوند، یعنی پیش از آنکه سررسید شده و به تحویل فیزیکی منجر شوند، با اخذ موقعیت معکوس بسته می‌شوند. در نتیجه، تنها درصد اندکی از این قراردادها با نام تجاری مشخص شده از یک فلز، با شکل و مقداری مشخص

۱. عمده مطالب این بخش، برگرفته از محتوای کتاب «چارچوب‌های حقوقی انبارداری و تأمین مالی از طریق قبض انبار» است، که توسط حامد سلطانی‌نژاد، محبوبه ناروتی و معین محمدی‌پور تهیه و توسط شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۸ منتشر شده است.

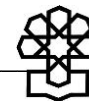
2. London Metal Exchange (LME)

منتهی به تحویل فیزیکی می‌شوند. حجم تحویل کالا در بورس منعکس‌کننده عرضه و تقاضای فیزیکی فلزات پایه در بازار است. بورس فلزات لندن گزارش‌های مربوط به ذخایر روزانه را که شامل این اطلاعات می‌شود و نقش مهمی در برآورد قیمت‌های بازار دارد، جمع‌آوری می‌کند. اطلاعات مربوط به تغییرات در موجودی انبارهای بورس فلزات لندن تأثیر بسزایی در بازار این فلزات دارد. زیرا افزایش در موجودی انبار به‌عنوان یک مازاد عرضه در بازار و کاهش در این موجودی به‌عنوان یک مازاد تقاضا در بازار تلقی شده و قیمت این فلزات را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

تحویل‌های فیزیکی می‌تواند در بیش از ۶۰۰ انبار تحت پوشش بورس فلزات لندن که در ۴۰ نقطه در آمریکا، اروپا، خاورمیانه و خاور دور واقع شده‌اند، انجام شود. شایان ذکر است که بورس فلزات لندن هیچ‌گونه دخالتی در مدیریت این انبارها ندارد. به‌عنوان مثال حتی نرخ کارمزد انبارداری و نرخ کارمزد تحویل بار بر روی کامیون توسط انبارها تعیین می‌شوند و فقط به اطلاع بورس می‌رسد ولیکن انبارها متعهد می‌شوند که فرایند دقیق بازرسی را اجرا نمایند تا استانداردهای مورد نظر بورس فلزات لندن برآورده شود. بورس فلزات لندن برای تسهیل روش تحویل و تأمین نیاز مشتریان بین‌المللی خود، شبکه‌ای از انبارهای ثبت شده را در دنیا ایجاد کرده است. این انبارها در حال حاضر در سراسر بریتانیا، اروپا، خاورمیانه، سنگاپور، ژاپن و ایالات متحده آمریکا واقع شده‌اند. بورس نه خود مالک انبار است، نه انباری را اداره می‌کند و نه مالک فلزات موجود در انبار است. بورس مکان انبارها را با هدف در اختیار داشتن شبکه وسیعی از انبارها در سراسر جهان تأیید می‌کند. انبارها باید وضعیت مالی مناسب همراه با دسترسی به شبکه حمل‌ونقل قابل قبولی داشته و از ثبات سیاسی و اقتصادی در منطقه جغرافیایی خود نیز بهره‌مند باشند.

وارانت (معادل قبض انبار یا گواهی سپرده کالایی) توسط انبار تحت نظارت بورس فلزات لندن صادر می‌شود تا بتوان از طریق سیستم وارانیت مالکیت کالا را به راحتی منتقل کرد. وارانیت هم به‌منظور معامله کالا و هم به‌عنوان وثیقه برای دریافت تسهیلات کاربری دارد و قالب آن باید مورد تأیید بورس فلزات لندن باشد. وارانیت مشابه گواهی سپرده تعریف شده در بورس کالای ایران و ابزار تحویل در بورس فلزات لندن است.

مقدار محصولی که در قالب وارانیت در انبارهای بورس فلزات لندن نگه داشته می‌شود، اغلب به‌عنوان شاخص وضعیت عرضه و تقاضا برای آن کالا شناخته می‌شود. سیستم ال.ام.ای.سورد سازوکار سریعی را برای رصد کردن سطح موجودی انبارها فراهم کرده است. هر روز گزارش‌های تفصیلی موجودی انبار ایجاد و توزیع می‌شود. افزایش موجودی فلزات در انبارهای پذیرش شده بورس فلزات لندن به‌معنای فزونی عرضه بر تقاضاست. به‌طور معمول تغییر موجودی انبارها شاخص خوبی برای بررسی میزان عدم توازن کلی میان عرضه و تقاضاست. شرکت‌های انبارداری میزان موجودی انبار و آمار تحویل و دریافت را در هر مکانی به‌طور روزانه به بورس فلزات لندن گزارش می‌دهند و این اطلاعات از پایگاه‌های خبری الکترونیکی مثل بلومبرگ و رویترز منتشر می‌شوند و تأثیر عمده‌ای در قیمت پیشنهادی بازارسازان دارد.

۴-۱. سازمان‌های نمونه‌گیری و ارزیابی

نمونه‌گیران و ارزیابان بورس فلزات لندن^۱ سازمان‌های مستقل متخصصی هستند که آنالیز شیمیایی فلزات را برعهده دارند. از دیدگاه بورس فلزات لندن سازمان‌های نمونه‌گیری و ارزیابی نقش مهمی در قبل و بعد پذیرش برند کالا دارند. قبل از تصویب و پذیرش برند، ارزیابان تأیید شده بورس فلزات لندن موظف به نمونه‌گیری و ارزیابی کیفی فلز هستند. ارزیابی باید مطابق الزامات کیفی مشخصات قرارداد باشد که در سایت بورس فلزات لندن موجود است. بعد از تصویب و پذیرش برند، سازمان‌های نمونه‌گیری و ارزیابی، گواهی تجزیه و تحلیل مبتنی بر روش نمونه‌گیری فلزات را بر روی حواله فلز قرار می‌دهند. لیست ارزیابان و نمونه‌گیران مورد تأیید بورس فلزات لندن نیز در سایت این بورس درج شده است.

۴-۲. پذیرش انبار

بورس فلزات لندن ابتدا مکان‌های جغرافیایی و سپس شرکت‌های انبارداری را در آن مکان جغرافیایی در صورت احراز شرایط بورس تأیید می‌کند. خط و مشی کلی بورس در تأیید مکان انبار به شرح زیر است:

- مکان مورد نظر مورد تأیید و قبول فعالان صنایع فلزی باشد. به این معنا که تقاضا برای مبادله فیزیکی کالا در مکان مورد نظر از سوی فعالان مختلف شامل بازرگانان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان وجود داشته باشد.
- مکان انبار مجهز به ارتباطات حمل‌ونقل بین‌المللی بوده و ترجیحاً در منطقه ویژه مصرف قرار داشته باشد.

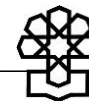
- دسترسی به مکان تحویل برای مشتریان باید به قدر کافی راحت بوده و امکان خروج سریع کالا از انبار فراهم باشد.

- انبار در منطقه آزاد تجاری واقع شده باشد و یا انبار گمرکی باشد تا حقوق گمرکی و مالیات به هر معامله تعلق نگیرد و عوارض گمرکی تنها هنگامی پرداخت شود که کالا از انبار ترخیص گردد.
- بورس فلزات لندن ثبات سیاسی و اقتصادی مناطق پیشنهادی را بررسی می‌کند و در مواردی که دسترسی به کالا در آن دشوار باشد، امتیاز کمی برای انبار در نظر گرفته می‌شود.

در صورت درخواست انبار برای قرار گرفتن در لیست انبارهای بورس فلزات لندن از شرکت مالک انبار خواسته می‌شود اطلاعات معینی را درباره ساختار خود تهیه کرده و قابلیت‌ها و مشخصات خود را به صورت مستند به اثبات رساند. این اطلاعات، شامل موضوع‌هایی از قبیل تاریخ تأسیس، نشانی ثبت شده، نوع شرکت، مالکیت، فهرست مدیران، تعداد کارکنان و... است. فراهم کردن مجموعه‌ای از آخرین صورت‌های مالی نیز ضروری است. علاوه بر این، موارد زیر نیز جزء اطلاعاتی است که شرکت مالک انبار باید در اختیار بورس فلزات لندن قرار دهد:

1. LME Listed Samplers and Assayers (LSAs)

۱. **فضای انبار:** این مورد در بردارنده اطلاعاتی از قبیل مواد به کار رفته در ساختمان انبار، اندازه ساختمان، تعداد طبقات، پنجره‌ها، وضعیت حصار اطراف، درها و... است.
 ۲. **تسهیلات:** این بخش شامل واریسی انبار به لحاظ تجهیز مناسب آن از جمله تجهیزات نوین، وجود ناظر و کنترل کننده داخلی و فراوانی کنترل، ماشین‌های تسمه‌کشی، جرثقیل‌ها، بالابرها و لیفتراک‌های لازم، به منظور تأمین امکان تضمین کامل خدمات است.
 ۳. **ترابری:** وضعیت لجستیکی مکان انبار برای خدمت‌دهی به صنایع بسیار اهمیت دارد. مکان انبار باید دسترسی مناسبی به جاده، راه‌آهن، یا آب داشته باشد و فاصله تا این تسهیلات نباید بسیار زیاد باشد.
 ۴. **موجودی‌ها:** بازرسان بورس فلزات لندن به منظور اطمینان از اینکه متقاضی انبارداری شایسته مراقبت و نگهداری کالاهاست، وضعیت را به دقت بررسی می‌کنند. ماهیت محصولات دیگری که در انبار نگهداری می‌شوند، در صورت وجود، اهمیت دارد.
 ۵. **تدابیر امنیتی:** شاید این بخش مهم‌ترین بخش اطلاعات باشد. تدابیر امنیتی دربرگیرنده جزئیات سیستم‌های هشداردهنده، اعلام حریق، نظارت از طریق سیستم دوربین مداربسته و تماس با مقامات پلیس محلی است. دارندگان قبض انبار وظیفه دارند که کالا را بیمه کنند و وظیفه شرکت انبارداری بیمه کردن خود برای انجام تعهدات خاص در مورد ساختمان، مخاطرات و پایداری به پیمان است. بیمه ساختمان به طور معمول فقط پس از بررسی توسط مقامات صلاحیت‌دار، قابل حصول است. به طور معمول مدیر واحد انبار در بورس فلزات لندن از ویژگی‌های انبار و شرکت‌های انبارداری بازرسی خواهد کرد. شرط مهم دیگر برای شرکت متقاضی انبارداری در بورس فلزات لندن، داشتن نماینده در شهر لندن است.
 ۶. **هزینه انبارداری:** شرکت انبارداری ثبت شده به درخواست مدیر اجرایی بورس فلزات لندن یا بازرس تعیین شده مورد بازدید قرار می‌گیرد. این بازرسی در مورد موجودی انبار، سیستم موجود و شیوه انبارداری انجام می‌شود. مسئولیت پرداخت هزینه انبارداری پس از آن به عهده دارنده قبض انبار است. هزینه‌های انبارداری براساس مذاکره بین مشتریان و شرکت انبارداری تعیین می‌شود و بورس فلزات لندن نقشی در تعیین آن ندارد، اگرچه این بورس سقف هزینه مرتبط با شرکت انبارداری را منتشر می‌کند. هزینه انبارداری به صورت سالیانه پرداخت می‌شود و چنانچه نگهداری کالا در انبار بیش از یک سال شود، هزینه انبارداری باید به طور کامل تسویه شود. هزینه پرداختی برای نگهداری فلزات غیرآهنی برای دوره‌های گذشته در سایت بورس فلزات لندن موجود است. شایان ذکر است که نرخ هزینه انبارداری در مشخصات قرارداد ذکر نمی‌شود.
- با توجه به شرایط صدور قبض انبار، هر قرارداد مربوط به یک نوع قبض انبار و یک برند با شرایط یکسان است و از این رو محصولات به تفکیک نگهداری می‌شوند و هر قبض انبار مشخص مربوط به یک کالای مشخص است.

همچنین گفتنی است مطابق با لیست برندهای منتشر شده توسط بورس، در میان برندها موردی با عنوان برند بورس فلزات لندن وجود ندارد. در برخی نوشته‌ها که از برند یا برندهای بورس فلزات لندن یاد شده که مقصود همان برندهای پذیرفته شده در بورس است.

۳-۴. سیستم ال.ام.ای.سورد

بورس فلزات لندن^۱ و اتاق پایاپای لندن در ژانویه ۱۹۹۹ دست به ابتکار عملی مشترک موسوم به «ال.ام.ای.سورد»^۲ مشهور به «سورد» زدند که در ژوئیه ۱۹۹۹ به طور کامل به اجرا درآمد.

سامانه «سورد» سیستم انتقال الکترونیکی مطمئن قبض انبارهای بورس فلزات لندن است که در یک سیستم مرکزی نگهداری می‌شود. همه قبض انبارهای بورس فلزات لندن استاندارد و با بارکد تهیه می‌شوند. شرکت‌های انبارداری این قبض انبارها را براساس جزئیات حواله «سورد» صادر می‌کنند. این سیستم که به لحاظ امنیتی کنترل می‌شود، به صورت پایگاه داده مرکزی عمل کرده و جزئیات مربوط به مالکیت را نگهداری می‌کند. سامانه «سورد» منافع متعددی به دنبال داشته و با حذف انتقال فیزیکی حواله و عملیات دستی پُرزحمت، سودمند واقع شده است. این سیستم تعداد دفعاتی را که باید حواله به صورت دستی به طرف دیگر واگذار شود کاهش می‌دهد، زیرا لازم نیست که حواله‌ها به صورت فیزیکی از دارنده‌ای به دارنده دیگر در هر بار فروش فلز منتقل شود. هر دارنده وارانته در این سیستم یک حساب کاربری نزد سپرده‌گذاری باز می‌کند که در صورتی که دستور انتقال وارانته را به سپرده‌گذاری بدهد (برای تحویل)، وارانته بین دو دارنده حساب جابه‌جا خواهد شد.

وارانته‌هایی که در سپرده‌گذاری مرکزی نگه داشته می‌شوند، به فرمت استاندارد ایجاد شده و بارکد یکتا دارند. نمایندگان انبارها در لندن موظفند وارانته‌ها را با تمام جزئیات در این سیستم ثبت کنند. اعضای بورس فلزات لندن اگر در سررسید تسویه قرارداد دارای موقعیت تعهدی فروش باشند، می‌بایست جهت تسویه تعهداتشان وارانته خود را در دسترس این سیستم قرار دهند. در مقابل آنهاپی که موقعیت تعهدی خرید دارند از طریق این سیستم وارانته خود را دریافت می‌کنند.

۴-۴. سیستم ال.ام.ای.شیلد

با توجه به گفته‌های فعالان بازار به نظر می‌رسد به دلیل کلاهبرداری‌ها و تقلب‌هایی که در انبارداری و توثیق قبض انبار (در انبارهای غیربورسی) صورت گرفته است، بورس فلزات لندن تلاش کرده سیستم الکترونیکی را برای انبارهای غیر زیرمجموعه خود ایجاد کند تا بتواند راحت‌تر از صحت قبض‌های انبار اطلاع پیدا کند. تا پیش از ایجاد چنین سیستمی این امکان فراهم بوده که فردی قبض انبارها را بارها

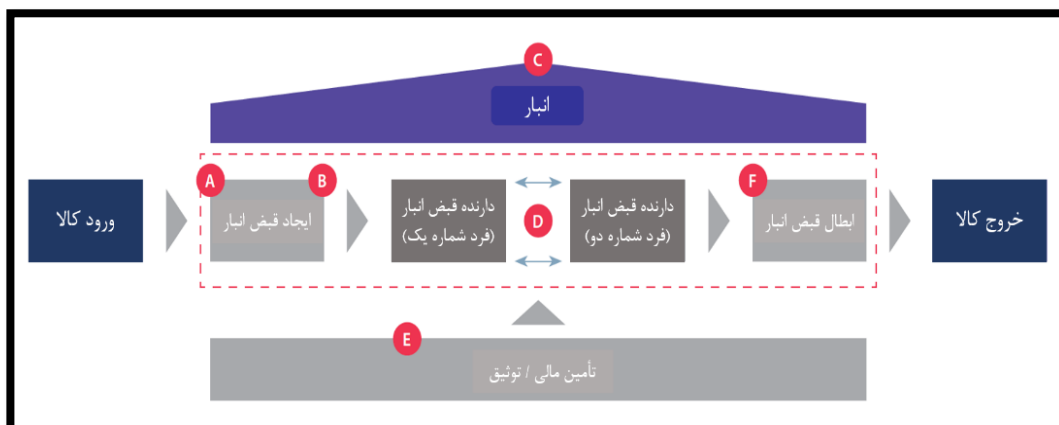
1. London Metal Exchange (LME)

2. LME SWORD

کپی کرده و بتواند با توثیق یک قبض از چندین بانک تسهیلات دریافت کند.

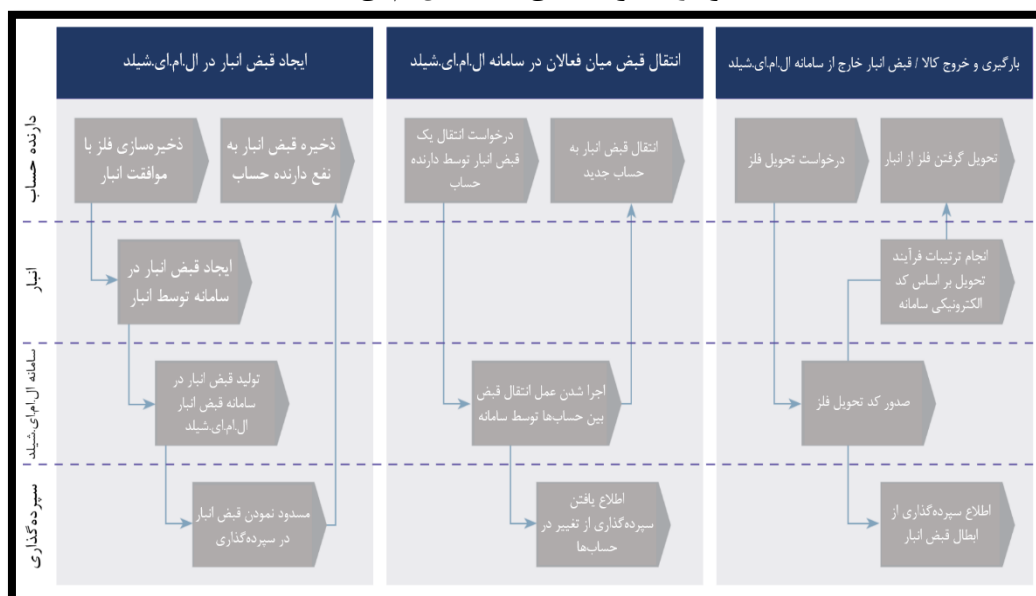
این پلتفرم مدیریت موجودی انبار، تأمین مالی کالاهای ذخیره‌شده و انتقال مالکیت الکترونیک را پشتیبانی می‌کند. این سیستم شامل وارانته‌های بورس فلزات لندن که قابلیت تحویل دارند نمی‌شود.

نمودار ۳. شرح چگونگی عملکرد سامانه ال.ام.ای.شیلد^۱ در چرخه قبض انبار

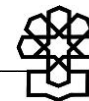

این سیستم طراحی شده تا آسیب‌پذیری عملیات مرتبط با قبض انبار را کاهش دهد و کارایی تبادل فلزات و تأمین مالی را از طریق نگهداری در یک مخزن اطلاعات (مشابه شرکت سپرده‌گذاری) بهبود بخشد.

نمودار ۴. فرایندهای سامانه ال.ام.ای.شیلد

1. LME Shield (شیلد به معنای سپر است)

فرایند اصلی ال.ام.ای.شیلد مشابه ال.ام.ای.سورد و با اهداف زیر طراحی شده است:

- بهبود اعتماد نسبت به انبارداری کالاهای خارج از وارانته در سطح جهانی،
- افزایش کنترل جهت جلوگیری از کلاهبرداری،
- افزایش کارایی انتقال مالکیت،
- پشتیبانی و توسعه بازار برای تأمین مالی کالاهای خارج از وارانته.

۵. تجارب کشورها در حوزه قانون انبارداری و سیستم قبض انبار^۱

در راستای تدوین پیش‌نویسی جامع و یکپارچه در زمینه انبارداری، شناخت فضای نظام انبارداری در جهان ضروری است، چراکه می‌توان از تجربه موفق دنیا برای طراحی و توسعه نظام کارآمد و بهینه انبارداری در کشور بهره‌برداری کرد.

۵-۱. آرژانتین

آرژانتین در ۳۰ سپتامبر ۱۹۱۴ قانون گواهی سپرده کالا^۲ را تصویب کرد که براساس آن، سیستم فعلی مقررات انبار و قبض انبار این کشور به‌وجود آمد. بخش کشاورزی آرژانتین اهمیت بالاتری نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی این کشور دارد. زیرا حدود نیمی از ارزش صادرات آرژانتین در این بخش تأمین می‌شود و به‌طور مستقیم ۱۸ تا ۲۲ درصد از نیروی کار آرژانتین در بخش کشاورزی فعالند. در این راستا دامنه قانون گواهی سپرده نیز شامل محصولات کشاورزی، دامی، جنگلداری، معدنی و تولیدات داخلی سپرده شده در انبار است و مسئولیت نظارت و اجرای این قانون با وزارت کشاورزی، دام و شیلات آرژانتین است.

قانون گواهی سپرده کالا به وزارت کشاورزی قدرت و اختیار بررسی تضامین ارائه شده توسط انبارهای خواهان مجوز، بازرسی انبارها جهت انطباق با قانون، موافقت یا رد درخواست مجوز و همچنین لغو مجوز در صورت نقض تعهدات انبار را می‌دهد. طبق قانون گواهی سپرده کالا در آرژانتین، انبارهای دارای مجوز، حق خرید یا فروش محصولات کشاورزی، مشابه آنچه در قبض انبار و گواهی سپرده کالا صادر شده را ندارند و مجازات نقض این قانون، ابطال مجوز انبار است. به این ترتیب نگهداری کالاهایی که احتمالاً اثر منفی بر محصولات گواهی سپرده می‌گذارند در همان مکان یا مکان مجاور ممنوع است. انبارهای دارای مجوز باید سطح مشخصی از تضمین که توسط وزارت کشاورزی تعیین شده بین حداقل ۱۰۰۰۰ پزو^۳ و حداکثر ۱۰ درصد سرمایه انبار را ارائه دهند و همچنین باید کالاهای سپرده شده را در برابر آتش‌سوزی در

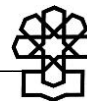
۱. عمده مطالب این بخش، برگرفته از محتوای کتاب «چارچوب‌های حقوقی انبارداری و تأمین مالی از طریق قبض انبار» است، که توسط حامد سلطانی‌نژاد، محبوبه نارویی و معین محمدی‌پور تهیه شده و توسط شرکت بورس کالای ایران در سال ۱۳۹۸ منتشر شده است.

2. Warrant Law

۳. واحد پول کشور مکزیک

سطح مشخصی که وزارت کشاورزی تعیین کرده است، بیمه کنند. مدیران انبار در مدت زمان نگهداری کالاهای ذخیره شده در انبار، باید مراقبت‌های ویژه‌ای برای جلوگیری از خراب شدن محصولات در نظر بگیرند، به نحوی که فرض کنند این کالاها متعلق به خودشان است و به صاحبان کالا اجازه بازرسی از انبارها را بنا به درخواستشان بدهند. آرژانتین از سیستم قبض دو قسمتی استفاده می‌کند؛ قبض انبار^۱ که بیانگر مالکیت محصولات سپرده شده است و گواهی سپرده کالا^۲ که بیانگر حق رهن در آن محصولات است. قبض انبار و گواهی سپرده کالا می‌توانند به‌طور جداگانه با پشت‌نویسی معامله گردند. همچنین محصولات سپرده شده تنها با ارائه هم‌زمان گواهی سپرده و قبض انبار ترخیص می‌شوند. آرژانتین به دارندگان گواهی سپرده کالا در صورت نکول بدهکار بعد از ۱۰ روز اعلان عمومی، اجازه حراج محصول را براساس آیین دادرسی خارج از دادگاه می‌دهد. قانون مجازاتی از قبیل لغو مجوز، جریمه و حبس را برای تخطی از قوانین و مقررات انبار و قبض انبار تعیین کرده است.

سیستم قبض انبار و گواهی سپرده کالای آرژانتین نزدیک به صد سال است که در این کشور اجرا می‌شود و نمونه موفق سیستم انبارداری و قبض انبار در میان کشورهای مختلف است. با این حال، اصلاحات در جهت بهبود سیستم گواهی سپرده کالا به‌عنوان تسهیل‌کننده اعتبارات بخش کشاورزی مدنظر این کشور است. اخیراً اصلاحات شامل کوتاه کردن زمان اعلان عمومی برای حراج و ایجاد مجازات‌های جامع‌تر نیز پیشنهاد شده است. هر یک از این اصلاحات به‌طور بالقوه می‌تواند باعث افزایش شفافیت و اعتماد وام‌دهندگان به سیستم قبض انبار آرژانتین شود و تأمین اعتبار کشاورزی را بیشتر فراهم کند.

تجربه ۱. در یک نگاه - قانون قبض انبار در آرژانتین

قوانین کلیدی: قانون گواهی سپرده کالایی (قانون ۹۶۴۳ تاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۱۴)

محدوده: میوه‌ها، محصولات کشاورزی، دامی، جنگلداری و معدنی، تولیدات داخلی سپرده در انبار.

ساختار نهادی: وزارت کشاورزی، دام و شیلات که از سال ۱۹۹۵ به اجرا و نظارت می‌پردازد.

نظارت بر انبارها: انبارها باید تطبیق با الزامات نهاد ناظر را رعایت کنند و معاملات محصولاتی از نوع محصولات سپرده شده به انبار برای آنها ممنوع است.

تضامین: تضمین اجباری، که حداکثر ۱۰ درصد از سرمایه انبار به‌عنوان وثیقه به وزارت کشاورزی سپرده شود و مقررات بیمه اجباری برای محصولات انبار.

حقوق و تعهدات طرفین و تخصیص ریسک: قانون سپرده کالا به تشریح وظایف مراقبتی انبارداران پرداخته است، اما به‌طور خاص، انبارها مسئولیتی در قبال آسیب یا از دست دادن محصولات در شرایط احتمالی خارج از کنترل ندارند.

قبض انبار: آرژانتین از برگه قبض انبار دو قسمتی استفاده می‌کند: قبض انبار که بیانگر مالکیت محصولات سپرده شده است و گواهی سپرده کالا که بیانگر حق توثیق آن محصولات است.

انتقال قبض انبار: گواهی سپرده و قبض انبار می‌توانند به‌طور جداگانه با پشت‌نویسی معامله شوند. در حال حاضر هیچ مقرراتی برای ثبت مرکزی گواهی سپرده و قبض انبار وجود ندارد.

تسویه و ترخیص کالای انبار: محصولات سپرده شده تنها با ارائه هم‌زمان گواهی سپرده و قبض انبار ترخیص می‌شوند. دارنده قبض انبار ممکن است مبلغ وام گواهی سپرده کالا را قبل از موعد مقرر سند پرداخت کند.

اجرا و اولویت تعهدات: آرژانتین به دارندگان گواهی سپرده کالا در صورت نکول بدهکار اجازه حراج عمومی خارج از رویه مرسوم قضایی را می‌دهد.

جرایم و مجازات: قانون مجازاتی از قبیل لغو مجوز، جریمه و حبس را برای تخلفی از قوانین و مقررات انبار و قوانین مربوط به قبض انبار تعیین کرده است.

۲-۵. برزیل

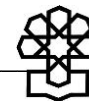
در سال ۲۰۰۰، برزیل چارچوب قانونی حاکم بر انبارهای ذخیره‌سازی محصولات کشاورزی را تصویب کرد و این قانون در سال ۲۰۰۴ با ایجاد قبض انبار و گواهی سپرده کشاورزی دنبال شد. دامنه این چارچوب شامل همه محصولات کشاورزی، مشتقات و زیرمحصولات بوده و سازمان نظارتی، وزارت ملی کشاورزی، دام و تأمین مواد غذایی است. وزارت ملی کشاورزی، وظیفه ایجاد سیستم قبض انبار، تعیین مدارک مورد نیاز برای راه‌اندازی انبار، بازرسی برای انطباق و اعمال مجازات در صورت عدم انطباق را دارد. در این بین بانک مرکزی برزیل^۱ مسئول ثبت قبض انبار و گواهی سپرده کشاورزی در سیستم ثبت مرکزی است. محصولات تحت قبض انبار و گواهی سپرده کشاورزی، لازم است در برابر هر نوع بلایای

1. Central Bank of Brazil

طبیعی و حوادثی که ممکن است به محصولات مورد نظر صدمه بزنند بیمه شوند. هیچ‌گونه مقررات دیگری برای ارائه تضمین توسط انبار وجود ندارد، مگر در مواردی که امانت‌گذار و گردانندگان انبار بین خودشان به توافق برسند. با این حال مشخص نیست که عدم ارائه تضامین توسط انبار مانع اثربخشی سیستم می‌شود یا اینکه با الزامات بیمه و نظارت قوی بر انبار جبران می‌شود. انبارها مسئول سهل‌انگاری یا سوءرفتار کارکنان، سرقت، دزدی، خسارات ناشی از رسیدگی نامناسب محصولات کشاورزی ذخیره‌شده در انبار هستند.

برزیل ابزار جدیدی را برای رسیدن انبار کشاورزی ایجاد کرده است: قبض انبار کشاورزی^۱ و گواهی سپرده کشاورزی^۲. این دو هم‌زمان با هم و پس از سپردن محصول به انبار، توسط انبار صادر می‌شود. پس از ثبت، قبض انبار کشاورزی و گواهی سپرده کشاورزی، با هم یا جداگانه، قابل معامله در بازار هستند و معاملات به‌صورت الکترونیکی توسط مؤسسه ثبت به‌روز می‌شوند. شایان ذکر است معامله بر روی قبض انبار کشاورزی و گواهی سپرده کشاورزی معاف از مالیات است. گواهی سپرده کشاورزی به دارنده آن اجازه گرو گذاشتن محصول را به‌عنوان وثیقه برای وام بانکی می‌دهد در حالی که قبض انبار کشاورزی به دارنده آن اجازه فروش کالاها را می‌دهد. محصولات تحت پوشش قبض انبار کشاورزی و گواهی سپرده کشاورزی تنها بعد از ارائه هر دو سند و ابطال آنها، ترخیص می‌شوند. قانون برای برآوردن بدهی‌های تضمین گواهی سپرده کشاورزی مانند کشور آرژانتین حراج عمومی را میسر می‌سازد. مدیران انبار در عرض ۲۴ ساعت پس از شکایت صاحبان کالا در دادگاه مبنی بر عدم ارائه محصول ذخیره‌شده توسط انبار بازداشت می‌شوند. علاوه بر این، سیستم مجازات شدیدی برای تخلفات تعیین کرده که شامل جریمه نقدی، تعلیق و لغو مجوز و حبس است.

1. Agricultural Certificate of Deposit
2. Agricultural Warrant

تجربه ۲. در یک نگاه - قانون قبض انبار در برزیل

قوانین کلیدی: قانون انبارداری ۹۹۷۳ از ۲۹ می ۲۰۰۰؛ قانون ۱۱۰۷۶ انبارداری از ۳۰ دسامبر ۲۰۰۴

محدوده: محصولات کشاورزی، مشتقات و محصولات زیربخش‌ها.

ساختار نهادی: وزارت ملی کشاورزی، دام و تأمین مواد غذایی که قدرت تنظیم انبارهای کشاورزی، جمع‌آوری اطلاعات، بازرسی انبارها برای بررسی انطباق و اعمال مجازات را در صورت عدم رعایت و عدم انطباق دارد. بانک مرکزی برزیل وظیفه راه‌اندازی سامانه ثبت مرکزی قبض انبار را برعهده دارد.

مجوز و نظارت بر انبارها: برای دریافت مجوز، انبارهای کشاورزی باید منطبق با شرایط ۱۵ گانه انطباق باشند.

تضامین: گردانندگان انبار ملزم به بیمه کردن محصولات ذخیره‌شده در انبار هستند.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: قانون ۹۹۷۳ الزامات مورد نیاز برای قرارداد ذخیره‌سازی را بیان می‌کند. انبارها مسئولیتی در قبال نقصان ذات طبیعی خود محصولات ندارند.

قبض انبار: برزیل از قبض دو قسمتی استفاده می‌کند. قبض انبار بیانگر مالکیت محصولات سپرده شده و گواهی سپرده کشاورزی بیانگر حق رهن بر روی محصولات نامبرده است.

انتقال قبض انبار: قبض انبار و گواهی سپرده کشاورزی می‌توانند به‌طور جداگانه با پشت‌نویسی معامله شوند. یک سامانه ثبت مرکزی برای صدور و معامله این دو وجود دارد.

تسویه و ترخیص کالای انبار: محصولات سپرده تنها با ارائه هر دو قبض انبار و گواهی سپرده کشاورزی ترخیص می‌شوند. دارنده قبض انبار ممکن است میزان بدهی گواهی سپرده کشاورزی را قبل از موعد مقرر وام پرداخت کند.

اجرا و اولویت تعهدات: برزیل در صورت نکول بدهکار، به طلبکاران اجازه می‌دهد حراج عمومی را با روشی خارج از رویه دادگاه انجام دهند.

جرائم و مجازات: برزیل مجازاتی از قبیل ابطال مجوز، جریمه و حبس را برای تخلف از قوانین و مقررات انبار و قوانین مربوط به قبض انبار تعیین کرده است.

۳-۵. فرانسه

فرانسه دومین تولیدکننده بزرگ محصولات کشاورزی در جهان بعد از ایالات متحده آمریکا و تولیدکننده ممتاز اروپا در تولید طیف وسیعی از محصولات کشاورزی و دامی است. در فرانسه نیز گواهی سپرده کشاورزی برای حمایت از کشاورزان به جهت تسهیل دسترسی آنها به اعتبارات معرفی شد که امروزه توسط قانون روستایی^۱ تنظیم می‌شود.

قانون تجارت^۱ در فرانسه احکام تنظیم انبار و قبض انبار را بیان کرده است. این قانون برای هر انبار عمومی که تولیدکنندگان، تجار، کشاورزان، یا صنعتگران که مواد اولیه، کالا، مواد غذایی یا محصولات تولید شده خود را در آن ذخیره می‌کنند، کاربرد دارد. قانون تجارت وظیفه نظارت بر فعالیت‌های انبار عمومی را به بخشدار محلی و بازرس کل صنعت و تجارت واگذار کرده است. گردانندگان انبار از انجام هرگونه تجارت یا احتکار کالاهایی که برایشان گواهی سپرده صادر شده ممنوع هستند. این موضوع برای سهامداران بالای ۱۰ درصد شرکت متولی انبار نیز صدق می‌کند.

در فرانسه کالاهای تحت گواهی سپرده باید در برابر آتش‌سوزی بیمه شوند. همچنین عملکرد انبار از طریق تعهد گردانندگان آن برای ارائه یک وثیقه به میزان متناسب با مساحت سطح ذخیره‌سازی محصول که در قانون تجارت تعیین شده، تضمین می‌شود.

بر روی کالاهای سپرده شده در انبار، قبض صادر می‌شود همراه با گواهی سپرده که به‌عنوان ابزار تضمین به آن پیوست می‌گردد. این قبض - گواهی^۲ از دو قسمت تشکیل شده است: قبض^۳ که عنوان صاحب کالا را دربردارد و گواهی سپرده^۴ که بیانگر گواهی تضمین برای دارنده آن است. محصولات ذخیره‌شده در انبار می‌توانند به‌وسیله صدور گواهی سپرده تحت عنوان اوراق بهادار غیرتصاحبی وثیقه شوند و قبض انبار و گواهی سپرده کالا می‌توانند با هم یا جدا از هم با پشت‌نویسی انتقال یابند و این دو باید هم‌زمان برای ترخیص کالا ارائه شوند. در صورت عدم پرداخت بدهی در تاریخ سررسید، دارنده گواهی سپرده جدا شده از قبض انبار می‌تواند، هشت روز پس از اطلاع‌رسانی عمومی و بدون هیچ‌گونه تشریفات قضایی، فروش عمومی کالاهای ذخیره‌شده در انبار را آغاز کند.

هرگونه تخلف از قانون انبار ممکن است تا ۶۰۰۰ یورو جریمه نقدی یا یک سال حبس داشته باشد. دادگاه نظر قطعی را صادر می‌کند. اگر گردانندگان انبار ناقض مفاد قانون تجارت در انبارها یا ناقض فرامین اجرایی صادر شده باشند، بخشدار می‌تواند به‌طور موقت یا دائم مجوز انبار را لغو کند.

1. The Commercial Code
2. Récépissé-Warrant
3. Récépissé
4. Warrant

تجربه ۳. در یک نگاه - قانون قبض انبار در فرانسه

قوانین کلیدی: مقررات مربوط به قانون تجارت و قانون روستا و شیلات.

محدوده: مواد اولیه، مواد غذایی یا محصولات تولید شده.

ساختار نهادی: بخشدار محلی و بازرس کل صنعت و تجارت مقامات نظارتی هستند.

مجوز و نظارت بر انبارها: قبل از هر اقدامی مجوز بخشداری لازم است. گردانندگان انبار از هرگونه

معامله و تجارت بر روی کالاهایی که برایشان قبض و گواهی سپرده صادر شده، منع شده‌اند.

تضامین: گردانندگان انبار ملزم به ارائه تضمین به شکل پول، پرداخت سالیانه، اوراق بهادار در بازارهای

تحت نظارت یا وام در مقداری که دو برابر مبلغ ضمانت ارزش داشته باشد هستند که این امر نیز می‌تواند

از طریق مؤسسات اعتباری مجاز یا مؤسسات مالی فراهم شود.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: قانون تجارت تعهدات گردانندگان انبار را تعیین

کرده است. انبارها در قبال آسیب‌های ناشی از ذات محصول، بسته‌بندی کالا یا شرایط تحمیلی خارج از

کنترل هیچ مسئولیتی ندارند.

قبض: در فرانسه دو قسمتی است: قبض انبار که عنوان مالک و حامل را دربردارد و گواهی سپرده که

بیانگر حق رهن روی کالا برای دارنده آن است.

انتقال قبض: قبض و گواهی سپرده می‌توانند به‌طور جداگانه یا با هم با پشت‌نویسی معامله شوند. سامانه

ثبت مرکزی وجود ندارد، اما اولین پشت‌نویسی باید در سامانه انبار ثبت شود.

تسویه و ترخیص کالای انبار: محصولات سپرده تنها با ارائه قبض و گواهی سپرده با هم ترخیص می‌شوند. دارنده

قبض انبار ممکن است مبلغ بدهی وام گواهی سپرده را قبل از موعد مقرر اسناد برای ترخیص کالا پرداخت کند.

اجرا و اولویت تعهدات: فرانسه اجازه فروش عمومی کالا را در روش خارج از دادگاه پس از اطلاع‌رسانی

عمومی هشت‌روزه به طلبکاران می‌دهد.

جرایم و مجازات: فرانسه مجازاتی از قبیل ابطال مجوز، جریمه و حبس را برای تخطی از قوانین و مقررات

انبار و قوانین مربوط به قبض انبار تعیین کرده است.

۴-۵. قزاقستان

قزاقستان به‌عنوان یک کشور موفق در سیستم قبض انبار مطرح است و میان کشورهای شرق اروپا و

منطقه آسیای مرکزی پیشرفته‌ترین سیستم را داراست. در این کشور میلیاردها دلار اعتبار، سالیانه

براساس قبض انبار ارائه می‌شود و چندین بانک خصوصی درگیر این قضیه هستند. سیستم قبض انبار

در یک چارچوب قانونی قوی شکل گرفته که یکپارچگی انبار را تضمین و خطرات ناشی از سرمایه‌گذاری

را در عملیات انبار برای وام‌دهندگان کاهش می‌دهد. نقض قوانین شامل مجازاتی چون لغو مجوز، حبس،

تعلیق یا واگذاری موقت انبار به مدیریتی دیگر یا انحلال آن می‌شود. علاوه بر این، دو عنصر کلیدی برای

حفاظت از منافع وام‌دهندگان با توجه به قانون غلات تصویب شده در سال ۲۰۰۱ برای انبار و قبض انبار

غلات قزاقستان وجود دارد: صندوق ضمانت و روش خارج از دادگاه در صورت نکول وام.

قانون غلات با هدف تضمین عملکرد انبار، انبارها را موظف به عضویت در صندوق ضمانت یا بیمه خصوصی می‌کند و با تعیین یک روش خارج از دادگاه در صورت نکول بدهکار با حراج عمومی محصول بدون نیاز به صرف وقت، طلبکار را به حقوق خود می‌رساند. غلات ۱۴ روز پس از اثبات نکول بدهکار و با اطلاع‌رسانی عمومی، به حراج گذاشته می‌شوند. پس از کسر هزینه حراج و رضایت طلبکار، دارنده قبض انبار از درآمد باقی‌مانده حاصل از حراج منتفع می‌شود. به این ترتیب، در صورت انحلال انبار، دارندگان قبض انبار زودتر از سایر مدعیان منتفع خواهند شد.

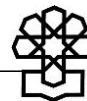
می‌توان گفت که سه جنبه کلیدی به موفقیت سیستم انبار قزاقستان کمک کرده است: اول، قدرت نظارتی کارآمد در وزارت کشاورزی منجر به اعتماد وام‌دهندگان در این سیستم شده است. دوم، معرفی روش خارج از دادگاه، که منجر به افزایش حجم وام براساس قبض انبار شده است و در نهایت سیستم از یک صندوق ضمانت کارا بهره برده است. همانند بسیاری از کشورهای دیگر، قبض انبار در قزاقستان دو قسمتی و متشکل از قبض انبار^۱ و گواهی سپرده کالا^۲ است که می‌توانند با هم یا جدا از هم منتشر شوند و جذابیت را برای امانت‌گذاران و وام‌دهندگان افزایش دهند.

تجربه ۴. در یک نگاه - قانون قبض انبار در قزاقستان

قوانین کلیدی: قانون غلات ژانویه ۲۰۰۱ و مفاد بالادستی در قانون اساسی.
محدوده: دانه‌ها شامل غلات، حبوبات، دانه‌های روغنی برای مواد غذایی، بذر، خوراک و اهداف صنعتی.
ساختار نهادی: وزارت کشاورزی نهاد ناظر بالادستی انبار و قبض انبار است.
مجوز و نظارت بر انبارها: براساس قانون غلات تمام انبارهای غلات باید مجوز بگیرند.
تضامین: ضروری است که انبارها به عضویت صندوق ضمانت درآیند یا اینکه بیمه خصوصی برای تضمین تعهداتشان شوند.
حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: تعهدات و وظایف انبار در قانون شرح داده شده است.
قبض انبار: در قزاقستان منحصراً قبض انبار دو قسمتی وجود دارد که متشکل از رسید انبار و گواهی سپرده کالا است.
انتقال قبض انبار: درحالی‌که قبض انبار کاغذی در سیستم مرکزی ثبت نمی‌شود، اما قبض الکترونیکی در سیستم مرکزی ثبت می‌شود.
تسویه و ترخیص کالای انبار: دارندة هر دو قسمت قبض انبار صاحب حقوق کامل محصولات تحت پوشش قبض انبار هستند. اما زمانی که دو بخش از هم جدا می‌شوند فقط دارندة رسید انبار حق انتقال قبض و محصولات سپرده را دارد (به شرط پرداخت وام گرفته شده از گواهی سپرده کالا).
اجرا و اولویت تعهدات: طبق قانون غلات، در صورت نکول بدهکار، بستانکار می‌تواند با یک روش خارج از دادگاه حق خود را بگیرد.
جرایم و مجازات: قانون غلات به تشریح مجازات برای کسانی که قانون را نقض کرده‌اند پرداخته است.

1. The Matching Warehouse Certificate

2. Pledge Certificate

اولین و جامع‌ترین قانون خاص و مدرن در سیستم قبض انبار در سال ۲۰۰۷ تحت عنوان «قانون تنظیم مقررات و توسعه انبارداری»^۱ به تصویب رسید. این قانون برای اولین بار امکان وثیقه قرار دادن کالاهای کشاورزی را با پشتوانه قانونی قبض انبار قابل مبادله فراهم کرد. این قانون شامل بسیاری از اجزای اصلی یک سیستم انبارداری می‌شود و انبارها و قبض انبار را پوشش می‌دهد. ایجاد مؤسسه تحت قانون انبارداری یکی از مهم‌ترین پیشرفت‌های این بخش بود. از سال ۲۰۱۳ انبارها توسط مؤسسه ثبت می‌شوند. چارچوب قانونی جدید، بر مقررات انبار و عملکرد آنها تمرکز دارد. قانون، پایه و اساس قبض انبار قابل مبادله را بیان می‌کند و جزئیات ساختار نهادی آن را شرح می‌دهد که به پیشرفت استانداردهای انبار کمک می‌کند. قانون محتوای قبض انبار را شرح می‌دهد که در فرم کاغذی یا الکترونیکی صادر می‌شود و همچنین مقررات تسویه و ترخیص کالا را تنظیم می‌کند. در نهایت مجازاتی را برای انبارهای متخلف که مقررات قبض انبار قابل مبادله را رعایت نمی‌کنند تعیین کرده است. قابل ذکر است، مؤسسه بر دقت، شفافیت سیستم و ترویج استفاده از قبض انبار قابل مبادله از طریق افزایش آگاهی، آموزش، کنفرانس‌ها و تعیین جوایز برای مدیران انبار، بانک‌ها و کشاورزان تمرکز دارد. شفافیت و تبلیغات از طریق دسترسی آسان به اطلاعات مربوط از صفحه اصلی وبسایت مؤسسه تقویت شده است. در بولتن سه‌ماهه مؤسسه، اطلاعات فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزشی بخش انبارداری شرح داده شده است. همچنین قابل ذکر است که بخشنامه و سایر مقررات مؤسسه نه تنها در صفحه اصلی وبسایت منتشر می‌شود، بلکه به وزارت کشاورزی، تمام نمایندگی‌های مجاز، همه بانک‌های دولتی هند و بانک مرکزی ارسال می‌گردد. تضامین عملکرد انبار در قانون دیده نشده است. گردانندگان انبار هیچ نیازی به ارائه اوراق ضمانت برای ثبت انبار ندارند. اوراق ضمانت می‌تواند دارندگان قبض انبار را در برابر ورشکستگی انبار یا شکست آن حفاظت کند. قانون برای حمایت از دارندگان قبض و امانت‌گذاران، بر روی سیستم صدور کیفیت و درجه‌بندی کالاها توسط مؤسسه متمرکز شده است. قانون، دارندگان گواهی سپرده کالا را نسبت به سایر طلبکاران در اولویت قرار نداده و ممکن است قادر به بازپایی ضرر و زیان خود نباشند.

تجربه ۵. در یک نگاه - قانون قبض انبار در هند

قانون کلیدی: قانون انبارداری (توسعه و مقررات) شماره ۳۷ سال ۲۰۰۷

محدوده: تمام محصولات ملموس قابل حمل، قابل مبادله و غیرقابل مبادله. تمرکز اصلی بر روی محصولات کشاورزی است.

ساختار نهادی: مؤسسه توسعه و تنظیم مقررات انبارداری که بر انبارها و قبض انبارها نظارت می‌کند.

مجوز و نظارت بر انبارها: مؤسسه توسعه و تنظیم مقررات انبارداری دارای قدرت نظارت و بازرسی انبارها، نمایندگی‌های مجاز و سازمان‌های مرتبط با کسب‌وکار انبارداری است.

تضامین: در قانون هیچ تمهیداتی برای تضامین اجرایی قرار داده نشده است.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: قانون مجموعه‌ای از تعهدات و وظایف را برای گردانندگان انبار تعریف کرده است. در صورت خسارت یا آسیب محصول به‌علت شرایط غیرقابل اجتناب با وجود مراقبت انبار، انبارداران مسئول جبران مقداری از ارزش کالا در زمان تحویل هستند، مگر در موارد فورس ماژور مثل جنگ و امثال آن.

قبض انبار: هند قبض انبار قابل مبادله و غیرقابل مبادله به فرم کاغذی و الکترونیکی برای محصولات مقرر کرده است.

انتقال قبض انبار: قبض انبار قابل مبادله می‌تواند با پشت‌نویسی و تحویل قبض معامله شود.

تسویه و ترخیص کالای انبار: انباردار محصول مشخص شده در قبض انبار قابل مبادله را به دارنده قبض براساس تقاضایش تحویل می‌دهد، البته بعد از اینکه دارنده قبض حق رهن انبار را بپردازد.

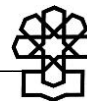
اجرا و اولویت تعهدات: قانون موضوعات مربوط به اولویت تعهدات را پوشش نمی‌دهد.

جرایم و مجازات: هند مجازاتی از قبیل جریمه و حبس برای تخطی از قوانین و مقررات انبار و قوانین مربوط به قبض انبار تعیین کرده است.

۵-۶. اندونزی

کشور اندونزی شرایط مناسبی برای سیستم قبض انبار دارد. بخش کشاورزی حجم قابل توجهی از کالاهایی را داراست که برای نگهداری طولانی‌مدت و قبض انبار مناسب هستند؛ مثل برنج، ذرت، کاکائو و قهوه. علاوه بر این، اندونزی در حال حرکت به سمت اقتصاد بازار آزاد همراه با اصلاحات دولت و حمایت از نوسازی و توسعه زیرساخت‌های آن است. سیستم قبض انبار با بیش از یک قرن تجربه در اندونزی اجرا می‌شود و اولین قانون قبض انبار در سال ۲۰۰۶^۱ برپایه شیوه‌های مرسوم در اندونزی مدون گردید. از آن زمان، سیستم قبض انبار اندونزی به سرعت رونق یافت. حمایت از وام‌دهندگان از طریق ایجاد مؤسسه بیمه و ارائه راهکار بدون دادگاه در صورت نکول بدهکار، تعیین ساختار نظارتی جامع و تعیین تعهدات مدیران انبار موارد ذکر شده در قانون انبار است. قبض انبار می‌تواند به دو فرم الکترونیکی و کاغذی صادر و برای تقویت شفافیت سیستم باید

1. Law No. 9 of 2006 Regarding the Warehouse Receipt System (Sistem Resi Gudang)

در سیستم مرکزی ثبت شود. این قانون همچنین مقررات دقیق انتقال قبض انبار را شرح داده است. در صورت نکول بدهکار، طلبکاران بدون نیاز به حکم دادگاه مجاز به فروش محصول پس از سه روز هستند.

در سال ۲۰۱۱ قانون اصلاح شد و تضامین اضافی برای عملکرد بنگاه را تعیین کرد. به طور خاص می توان به ایجاد مؤسسه بیمه به عنوان سازوکار تضمین در مواردی که مدیر انبار ورشکسته و از تعهدات خود نکول کند اشاره کرد. مدیران انبار باید به عضویت این مؤسسه درآیند و حق عضویت پرداخت کنند. در این صورت مؤسسه بیمه به عنوان ضامن قبض انبار عمل می کند. این اصلاحیه به جهت افزایش اعتماد فعالان اقتصادی به سیستم قبض انبار و یکپارچگی سیستم طراحی شده است.

تجربه ۶. در یک نگاه - قانون قبض انبار در اندونزی

قوانین کلیدی: قانون شماره ۹ سال ۲۰۰۶ در زمینه قبض انبار (اصلاح شده در سال ۲۰۱۱)

محدوده: هر نوع کالای قابل حمل که می تواند به مدت سه ماه یا بیشتر ذخیره و معامله شود.

ساختار نهادی: تحت نظارت وزارت بازرگانی هیئت نظارت برای هدایت، تنظیم و نظارت بر فعالیت های سیستم قبض انبار ایجاد شد.

مجوز و نظارت بر انبارها: انبار باید از هیئت نظارت مجوز بگیرد.

تضامین: مدیران انبار باید به عضویت مؤسسه بیمه درآیند و حق عضویت پرداخت کنند. مؤسسه بیمه به عنوان ضامن قبض انبار است و حقوق دارنده قبض انبار را در صورت نکول مدیر انبار پرداخت می کند.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: پس از دریافت کالا توسط انبار، مدیران انبار توافقنامه مدیریتی را می نویسند که بیانگر طرفین قرارداد، حقوق و تعهدات آنها، دوره ذخیره سازی و شرح کالاست.

قبض انبار: قبض انبار و مشتقات آن در اندونزی می تواند به دو فرم الکترونیکی و کاغذی و به صورت تک برگی صادر گردد. مشتقات قبض انبار به عنوان یک ابزار مالی شناخته می شوند.

انتقال قبض انبار: انتقال قبض انبار توسط یک شخص معتبر و با تحویل فیزیکی قبض و پشت نویسی صورت می گیرد. معاملات قبض انبار و مشتقات آن از جمله ثبت اولیه، حقوق تضمین و انتقال، توسط ثبت مرکزی دنبال می شوند.

تسویه و ترخیص کالای انبار: مدیران انبار باید کالا را در زمان سررسید و بنابه درخواست دارنده قبض تحویل دهند.

اجرا و اولویت تعهدات: در صورت نکول بدهکار، بستانکار می تواند بدون حکم دادگاه از طریق حراج یا فروش کالا بعد از سه روز اقدام نماید.

جرائم و مجازات: قانون مجازاتی از قبیل لغو مجوز، جریمه و حبس را برای تخطی از قوانین و مقررات انبار و قوانین مربوط به قبض انبار تعیین کرده است.

۷-۵. فیلیپین

چارچوب قانونی برای قبض انبار در فیلیپین ریشه در قانون قبض انبار در سال ۱۹۱۲ و قانون تضمین انبار سال ۱۹۳۲ دارد. اصلاحات در بخش های خاص برای غلات و شکر به دلیل اهمیت این صنایع در

بخش کشاورزی در طول زمان اتفاق افتاده است. با این حال سیستم قبض انبار در فیلیپین به‌عنوان تسهیل‌کننده اعتبارات بخش کشاورزی عمل نکرده است؛ زیرا بانک‌ها در فیلیپین به سیستم اعتماد ندارند و به کالاهای کشاورزی به‌عنوان یک وثیقه نمی‌نگرند. چالش دیگر در فیلیپین چارچوب قانونی نسبتاً پیچیده قبض انبار است که توسط طیف وسیعی از قوانین کلی و مقررات خاص گذشته تشکیل شده است. برخی از اجزای کلیدی گم شده از چارچوب قانونی باید تقویت شود، از جمله سازمان‌دهی روش‌های خارج از دادگاه، ایجاد سیستم ثبت مرکزی، تقویت بازرسی و مجازات. در سال‌های اخیر، دولت فیلیپین اقدامات مختلفی برای بهبود سیستم قبض انبار و تأمین اعتبار کشاورزی از جمله تمرکز بر خُرده‌مالکان انجام داده است. طرح تضمین کوایدن بر گروه خُرده‌مالکان تمرکز دارد و به ارائه اقدامات اضافی برای بازرسی انبار، اعتبارنامه و تضمین عملکرد می‌پردازد. با توجه به آمار، شرکت سهامی کوایدن و تضمین اعتبار روستایی، بین سال‌های ۱۹۷۸ تا ۲۰۱۳، حدود ۴۸ میلیارد پزو ارزش وام به پنج میلیون کشاورز، ماهیگیر، خُرده‌فروش، آسیابان، کارآفرین کوچک تحت تضامین مختلف و برنامه اعتباری پرداخت کرده است. دولت همچنان به تلاش خود برای بهبود جریان اعتباری ادامه می‌دهد.

تجربه ۷. در یک نگاه - قانون قبض انبار در فیلیپین

قوانین کلیدی: قانون قبض انبار ۱۹۱۲، قانون تضمین انبار ۱۹۳۲، قانون سازمان ملی غذا ۱۹۷۲
محدوده: قانون قبض انبار به‌طور گسترده شامل همه محصولات قابل نگهداری است. قانون تضمین انبار به محصولات کشاورزی محدود شده است. قانون سازمان ملی غذا و مقررات مربوط بسیار محدودتر شده و فقط مشمول غلات می‌گردد.

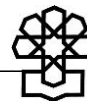
ساختار نهادی: چندین بازیگر متفاوت متمرکز بر بخش‌های مختلف هستند.

مجوز و نظارت بر انبارها: انبار غلات برای صدور قبض قابل مبادله باید مجوز و حق امتیاز بگیرند.
تضامین: طرح تضمین کوایدن با استفاده از تضامین اضافی شخص ثالث، اعتبارنامه انبار و بازرسی و گواهینامه انبار.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: انبارها باید محصول را نگهداری کنند و با ارائه قبض معتبر و دریافت کارمزد آن را تحویل دهند. انبار مسئول آسیب یا از بین رفتن محصول است.
قبض انبار: قبض انبار ممکن است قابل مبادله یا غیرقابل مبادله باشد. اما فقط انبارهای دارای حق امتیاز می‌توانند قبض انبار قابل مبادله صادر کنند. فرم‌های رنگی برپایه غلات مختلف و مقادیر مختلف صادر می‌گردد.
انتقال قبض انبار: قبض قابل مبادله از طریق تحویل و پشت‌نویسی مبادله می‌شود. پشت‌نویسی قبض غیرقابل مبادله هیچ حقی را برای گیرنده به‌وجود نمی‌آورد. هیچ سیستم ثبت مرکزی یا ارائه قبض الکترونیکی در حال حاضر وجود ندارد.

تسویه و ترخیص کالای انبار: انبار حق ترخیص کالا را تا زمانی که قبض تسلیم و باطل گردد، ندارد و بعد از آن انباردار باید قبض را به سازمان نظارتی تسلیم کند.

اجرا و اولویت تعهدات: فیلیپین سازوکار اجرایی خارج از دادگاه را در صورت نکول بدهکار ارائه نمی‌دهد.

۸-۵. تانزانیای

تانزانیای یکی از اولین کشورهای آفریقایی بود که قانون قبض انبار را در سال ۲۰۰۵ معرفی کرد و به‌عنوان یک مدل آموزنده برای دیگر کشورهای آفریقایی، مانند اوگاندا و زامبیا، به‌کار گرفته شد. سیستم قبض انبار تانزانیای توسط قانون جامع با مقررات تابعه اداره می‌شود و با کمک‌های بین‌المللی، توسعه یافته است. قوانین دیگری نیز برای تکمیل قانون قبض انبار برای کالاهای خاص معرفی شدند، مانند قانون صنعت بادام‌زمینی و قانون غلات در سال ۲۰۰۹.

قانون قبض انبار، بسیاری از اجزای کلیدی قبض انبار را پوشش می‌دهد. دامنه آن شامل تمام محصولات کشاورزی می‌شود و چارچوب نهادی، هیئت صدور مجوز تانزانیای را به‌عنوان مؤسسه صدور مجوز ایجاد کرده و قدرت نظارتی را به وزیر بازاریابی محصولات کشاورزی واگذار کرد. جزئیات مقررات انبار در قانون قبض انبار شرح داده شده است. قبض انبار در تانزانیای شامل رسید انبار و گواهی سپرده است. قبض می‌تواند قابل مبادله باشد و قانون قبض انبار تکالیف قانونی برای مبادله و انتقال آن را تعیین کرده است. مجازات در قانون قبض انبار تعیین شده است، که امکان لغو یا تعلیق مجوز انبار را می‌دهد. برای تضمین عملکرد انبار، طبق قانون قبض انبار، گردانندگان انبار باید به هیئت صدور مجوز برای انجام تعهدات خود وثیقه ارائه دهند. علاوه بر این، گردانندگان انبار باید گواهی بیمه کالا را در برابر آتش‌سوزی و سرقت ارائه دهند. با این حال، صندوق ضمانت ایجاد نشده است. نکته مهم اینکه سیستم از طریق ایجاد مؤسسات تعاونی خدمات پس‌انداز و اعتبار تکمیل شده است، هرچند در قانون قبض انبار به آنها اشاره نشده است. در آغاز فصل برداشت، مدیران مؤسسات تعاونی خدمات پس‌انداز و اعتبار درخواست وام را به بانک ارسال می‌کنند و کشاورز می‌تواند از قبض انبار به‌عنوان وثیقه برای به‌دست آوردن وام از مؤسسه تا ۷۰ درصد ارزش کالای سپرده استفاده کند. این مؤسسه به‌عنوان واسطه بین کشاورزان و بانک‌های تجاری و کاهش ریسک آنها هنگام دادن وام کشاورزی عمل می‌کند. با این حال، برخی از اجزایی که وام‌دهندگان را محافظت می‌کند در چارچوب قانونی تانزانیای برای قبض انبار گنجانده نشده است. قانون قبض انبار حاوی مقررات تسهیلی اجرایی در صورت نکول بدهکار، از جمله روش‌های خارج از دادگاه نیست؛ بنابراین طلبکاران باید روش‌های دادگاهی را دنبال کنند. همچنین قانون دارندگان قبض را در مقایسه با طلبکاران دیگر اولویت‌بندی نمی‌کند و هیچ سیستم ثبت مرکزی برای قبض انبار وجود ندارد. با این حال، معرفی سیستم قبض انبار تا به حال موفقیت قابل توجهی در حل برخی از مشکلات پیش روی کشاورزان خرد که بر کشاورزی تانزانیای تسلط دارند، داشته است. به‌طور خاص، سیستم به‌منظور بهبود مشکلات مربوط به ذخیره‌سازی، امکانات ضعیف و دسترسی محدود به بازار و اعتبارات، فعالیت‌هایی را آغاز کرده است. اجرای سیستم قبض انبار دسترسی کشاورزان خرد را به بازار افزایش داده است. کشاورزان در حال حاضر قادر به ذخیره محصولات کشاورزی خود پس از برداشت هستند و از طریق واسطه‌گری مؤسسات تعاونی خدمات پس‌انداز و اعتبار با بانک‌های تجاری تأمین مالی می‌شوند که منجر به افزایش قیمت محصولات تا ۳۰۰ درصد شده است.

مؤسسات تعاونی خدمات پس‌انداز و اعتبار نقش مهمی در اجرای این طرح به‌عنوان واسطه تضمینی بانک‌های تجاری و ارائه اعتبار کشاورزی ایفا می‌کند. در سال ۲۰۱۰، هیئت صدور مجوز انبار به ۳۴ انبار مجوز داد. شواهد نشان می‌دهد که اجرای سیستم قبض انبار به افزایش تولید مغز بادام‌زمینی و قهوه کمک کرده است. تانزانیا سیستم قبض انبار را در محصولات غذایی و تجاری معرفی کرد، اما اولین بار این سیستم برای محصولات صادراتی، به‌جای محصولات غذایی داخلی، توسعه یافت که بحث‌برانگیزتر و به‌لحاظ سیاسی حساس‌تر هستند. بین ۲۵ تا ۳۰ درصد از صادرات قهوه تانزانیا بنابر گزارش، از طریق سیستم قبض انبار انجام شده است. پروژه‌های اخیر در تانزانیا با هدف حمایت از توسعه سیستم قبض انبار در بخش غلات اجرا می‌شود.

تجربه ۸. در یک نگاه - قانون قبض انبار در تانزانیا

قوانین کلیدی: قانون قبض انبار سال ۲۰۰۶

محدوده: تمام محصولات کشاورزی و همه محصولاتی که وزیر اعلام می‌کند.
ساختار نهادی: انجمن صدور مجوز انبار که وظایف آن عبارتند از: صدور مجوز برای انبار، انبارداران و بازرسان انبار و تصویب قبض انبار قابل مبادله.

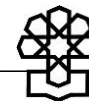
مجوز و نظارت بر انبارها: برای راه‌اندازی کسب‌وکار انبار باید به هیئت صدور مجوز مراجعه کرد.
تضامین: در تانزانیا انبارداران برای تضمین اجرای عملکرد خویش نیازمند ارائه وثیقه به هیئت صدور مجوز هستند، علاوه بر این باید گواهی‌نامه بیمه محصولات را نیز به این هیئت تسلیم کنند.
حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: قانون، حقوق عمومی و تعهدات انبارداران را شرح داده است.

قبض انبار: تانزانیا سیستم قبض انبار دو قسمتی را ایجاد کرده است.
انتقال قبض انبار: قانون شامل مقررات حاکم بر مبادله قبض انبار می‌شود. سیستم ثبت مرکزی برای قبض انبار وجود ندارد.

تسویه و ترخیص محصولات: به‌طور کلی، دارندگان انبار باید کالاهای ذخیره‌شده را براساس تقاضای دارنده قبض انبار یا امانت‌گذار پس از پرداخت کارمزد و امضای اسناد مربوطه تحویل دهند.
اجرا و اولویت تعهدات: قانون در صورت نکول بدهکار روش اجرایی خارج از دادگاه را ارائه نمی‌دهد.
جرایم و مجازات: طبق قانون، انبارداران در قبال نقض قوانین جریمه یا زندانی می‌شوند.

۵-۹. ترکیه

ترکیه یکی از معدود کشورهای منطقه با یک سنت حقوقی طولانی‌مدت برای قبض انبار است، اگرچه تحولات قانونگذاری قابل توجهی مربوط به قبض انبار کشاورزی در چند سال گذشته وجود داشته است؛ چارچوب قانونی برای قبض انبار از دهه ۱۸۰۰ در این کشور اتفاق افتاده است. بخش کشاورزی ترکیه تحت اصلاحات و تغییرات عمده در پاسخ به طیف گسترده‌ای از چالش‌ها و عوامل است. این چالش‌ها

عبارتند از: ناکافی بودن زیرساخت‌ها، تکه‌تکه شدن اراضی و عدم اعتماد وام‌دهندگان در سیستم انبار عمومی. بانک‌ها به انبارهای عمومی در ترکیه اعتماد ندارند. در نتیجه، به ایجاد انبارهایی برای ذخیره‌سازی و نظارت بر تعهدات وثیقه متوسل شده‌اند. از سال ۲۰۰۵، ترکیه مراحل قانونی و نظارتی قابل توجهی در جهت بهبود سیستم قبض انبار انجام داده است. در سال ۲۰۰۵ قانون مجوز انبارداری، چارچوب قانونی جامعی را برای تنظیم انبار کشاورزی و ایجاد سیستم قبض انبار ارائه داد. برای افزایش اعتماد وام‌دهندگان در سیستم، چارچوب قانونی چندین عنصر کلیدی را فراهم کرده است. وزارتخانه مربوطه دارای قدرت بازرسی انبار برای اطمینان از انطباق آن با تعهداتش است. امانت‌گذاران و وام‌دهندگان توسط بیمه و الزامات اجباری صندوق ضمانت محافظت می‌شوند. در حال حاضر، سیستم قبض انبار الکترونیکی در حال اجراست و باید انبارهای دارای مجوز همکاری نزدیک با بورس محصولات کشاورزی داشته باشند. همه این ویژگی‌ها، گام‌هایی مثبت برای افزایش شفافیت سیستم و پاسخگویی است، هرچند زمان بیشتری برای ارزیابی اثر آن، مورد نیاز است.

تجربه ۹. در یک نگاه - قانون قبض انبار در ترکیه

قوانین کلیدی: قانون قبض انبار ترکیه سال ۲۰۰۵

محدوده: محصولات کشاورزی عبارتند از: غلات، حبوبات، پنبه، تنباکو، خشکبار، دانه‌های روغنی، روغن‌های گیاهی و سایر محصولات اساسی صنایع تبدیلی مانند قند.

ساختار نهادی: ترکیه وزارت علوم، صنایع و فناوری را به‌عنوان نهاد تعیین شده برای صدور مجوز انبار و نظارت بر سیستم قبض انبار تعیین کرده است.

مجوز و نظارت بر انبارها: دارندگان انبار باید مجوز ذخیره‌سازی انبار را از وزارت علوم، صنایع و فناوری کسب کنند و مجوز در روزنامه‌های تجاری ترکیه انتشار یابد.

تضامین: انبارها باید در طرح بیمه محصولات ذخیره‌شده در انبارها و همچنین در طرح صندوق ضمانت شرکت کنند.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: مقررات خاصی در قبال از دست دادن یا آسیب دیدن محصولات انبار در قانون انبار پیدا نشد.

قبض انبار: «گواهی محصولات» اسناد مالکیت تحت قانون تجارت ترکیه هستند و می‌توانند به‌عنوان وثیقه یا تضمین استفاده شوند.

انتقال قبض انبار: در حال حاضر هیچ مقرراتی برای ثبت مرکزی قبض کاغذی وجود ندارد، اما برای قبض الکترونیکی وجود دارد.

تسویه و ترخیص کالای انبار: محصولات سپرده با ارائه قبض انبار ترخیص می‌شوند.

اجرا و اولویت تعهدات: قانون انبارداری شامل مقررات مربوط به اولویت تعهدات مربوط به قبض انبار است.

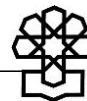
جرائم و مجازات: قانون جرائم خاص با مجازات مربوطه را برای نقض مفاد آن مشخص می‌کند.

۱۰-۵. اوگاندا

اوگاندا، در سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۰۷، اولین قانون خاص خود و مقررات تابعه را در زمینه انبار و صدور قبض انبار معرفی کرده است. این قانون در راستای دو چالش بزرگ کشاورزان پدید آمد: عدم دسترسی به منابع کوتاه‌مدت و نبود امکانات ذخیره‌سازی پس از برداشت. این دو چالش عمده در برنامه استراتژی توسعه بخش کشاورزی و سرمایه‌گذاری برای سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ نیز مشخص شده است. از آنجا که این قانون به‌تازگی معرفی شده، استفاده از آن محدود بوده است.

تقریباً چهار سال پس از تصویب این قانون، بانک‌های اوگاندا شروع به ارائه توافق مالی با استفاده از قبض انبار نمودند و سازمان «برنامه جهانی غذا» به خرید غلات از طریق سیستم قبض انبار اقدام کرد. این قانون شامل مقررات کلیدی برای انبار و قبض انبار است. کاربرد آن در ابتدا به انبارداری محصولات کشاورزی محدود شد و بورس کالای اوگاندا (یک نهاد غیردولتی)، به‌عنوان مرجع ناظر بر سیستم انبار معرفی شد. بورس کالا صدور و لغو مجوز و بازرسی انبارها را برعهده دارد. این قانون شامل مقررات دقیق در الزامات صدور مجوز و همچنین بازرسی از انبارهاست و وظایف دارندگان انبار در مراقبت از کالاها را تشریح کرده است. انبارداران باید محصولات را بررسی، نمونه‌برداری و درجه‌بندی کنند. در صورت رعایت قوانین و مراقبت‌های ویژه از محصول، دارندگان انبار هیچ مسئولیتی در قبال خسارات غیرقابل کنترل وارد شده به محصول ندارند. در اوگاندا، خدمات انبار یکی از مزایای مهم برای کشاورزان است. انبار، خشک کردن، درجه‌بندی، بسته‌بندی و ذخیره غلات را انجام می‌دهد که به کیفیت خوب غلات کمک می‌کند؛ در حالی که کشاورزان کوچک در اوگاندا معمولاً در مزارع خود این توانایی را ندارند. این خدمات به‌همراه گرفتن اعتبار بر روی کالاهای ذخیره‌شده انبار موجب می‌شود کشاورزان پس از برداشت محصول در ارائه آن به بازار صبر کنند و محصول خود را با قیمت مناسب در آینده به فروش برسانند. این امر باعث افزایش کیفیت محصولات کشاورزی نیز می‌شود. هر دو کشور اوگاندا و تانزانیا، ایالات متحده آمریکا را به‌عنوان مدل خود در نظر گرفته‌اند.

قبض انبار می‌تواند به دو فرم قابل مبادله یا غیرقابل مبادله صادر شود. قانون جدید یک قالب استاندارد برای قبض انبار قابل مبادله تعریف می‌کند، که ممکن است کاغذی یا الکترونیکی باشد. با این حال، پذیرش سیستم قبض انبار الکترونیکی به‌عنوان یکی از چالش‌های موجود در اوگاندا شناخته شده است. سیستم ثبت مرکزی برای ثبت قبض انبار در اوگاندا ایجاد شده است. برای تضمین عملکرد انبار، دارندگان انبار ملزم به ارائه وثیقه جهت اطمینان از انطباق با قوانین و کسب مجوز هستند. براساس قانون، در صورت عدم تحویل محصول توسط انباردار با وجود ارائه قبض انبار، دارندگان قبض بر روی محصولات و دارایی‌های انبار حق رهن دارند. در صورت عدم انطباق، نهاد ناظر تمام محصولات ذخیره‌شده انبار را بعد از حکم دادگاه تصاحب می‌کند.

تجربه ۱۰. در یک نگاه - قانون قبض انبار در اوگاندا

قوانین کلیدی: قانون سیستم قبض انبار اوگاندا سال ۲۰۰۶

محدوده: هر آنچه قابل حمل برای استفاده در یک قرارداد ذخیره‌سازی یا امانت‌گذاری باشد، از جمله محصولاتی که بسته‌بندی، فراوری و تعویض می‌شوند. اما مقررات قانون انبارداری آن را به محصولات کشاورزی محدود می‌کند.

ساختار نهادی: قانون به‌عنوان نهاد نظارتی، بورس کالای اوگاندا را تعیین کرده است.

مجوز و نظارت بر انبارها: الزامات صدور مجوزها توسط قانون و مقررات اجرایی آن تعیین شده و بورس کالای اوگاندا معیارهای صدور مجوز را به‌طور دقیق برای انبارها منتشر کرده است.

تضامین: ارائه وثیقه توسط دارندگان انبار به جهت تضمین عملکرد و دریافت مجوز انبار.

حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: قانون به تشریح الزامات اساسی دارندگان انبار پرداخته است. دارندگان انبار در قبال خسارات احتمالی غیرقابل کنترل با وجود اعمال مراقبت، هیچ مسئولیتی ندارند مگر اینکه در این مورد با سپرده‌گذاران به توافق رسیده باشند.

قبض انبار: اوگاندا قبض انبار تک‌برگ قابل مبادله و غیرقابل مبادله که به‌عنوان اسناد مالکیت شناخته می‌شوند، ارائه داده است.

انتقال قبض انبار: قانون شامل مقررات دقیق حاکم بر مبادلات قبض انبار است. قانون سیستم ثبت مرکزی را برای قبض انبار ایجاد کرده و هرگونه تغییر و معامله در این سیستم باید ثبت شود.

تسویه و ترخیص کالای انبار: محصولات سپرده با ارائه قبض انبار ترخیص می‌شوند.

اجرا و اولویت تعهدات: نه قانون و نه مقررات شامل اولویت تعهدات در صورت نکول بدهکار نیستند.

جرایم و مجازات: قانون، مجازات‌هایی از جمله لغو مجوز، جریمه و زندان را برای نقض قوانین انبار و قوانین مربوط به قبض انبار تعیین کرده است.

۱۱-۵. اوکراین

با توجه به قدرت بخش غلات در اوکراین و معرفی قوانین پایه‌ای قبض انبار غلات در سال ۲۰۰۲، اوکراین دارای پتانسیل قوی برای توسعه سیستم امور مالی انبار غلات است. مشابه قزاقستان (کشوری در منطقه که سیستم موفق دارد) قوانین و مکانیسم نظارتی برای افزایش اعتماد در انبارها قرار داده شده است. درباره راه‌اندازی انبار، انبار غلات باید سالیانه برای کسب مجوز از بازرس کشاورزی، امکانات و شیوه‌های خود را با استانداردهای دولتی هماهنگ سازد. پس از درخواست اولیه برای مجوز، بازرسان باید برای انطباق انبار با طیف گسترده‌ای از الزامات صدور مجوز، انبارها را بازرسی کنند. برای جلب اعتماد به این سیستم، در صورت نقض قوانین، جریمه‌های نقدی فزاینده، تعلیق و ابطال مجوز در نظر گرفته شده است.

چارچوب قانونی برای هر دو قبض انبار تکی و دو قسمتی الزامات صریح و روشنی برای محتوا و انتقال آنها فراهم می‌کند. قبض‌های دو قسمتی در کشورهای تحت سنت قانون مدنی شایع است و معمولاً فعالان بخش کالا و وام‌دهندگان آنها را ترجیح می‌دهند، زیرا فرصت کمتری برای تقلب (در غیاب ثبت الکترونیکی) وجود دارد.

اوکراین قدم بزرگی در جهت کاهش جعل قبض با ایجاد یک سیستم ثبت مرکزی الکترونیکی برای تمام قبض‌های صادرشده و لغوشده برداشته است. با این حال، پس از گذشت چند سال از اجراء سیستم قبض انبار در اوکراین به‌عنوان یک سیستم تسهیل‌کننده اعتباری بهینه عمل نمی‌کند. برخی از موانع شناسایی شده نیاز به توسعه قانونگذاری بیشتر برای اجرای قانون و مقررات موجود دارند. با توجه به تحولات قانونگذاری مورد نیاز، دو نقطه ضعف مشخص شده در چارچوب قانونی عبارتند از: روش‌های ضعیف بازبایی مبلغ وام در صورت نکول بدهکار و تضامین عملکرد ناکافی. اوکراین اخیراً در جهت بهبود عواملی که اعتماد وام‌دهندگان را افزایش دهد، اقداماتی از جمله معرفی یک صندوق ضمانت انجام داده است. علاوه بر این، پیش‌نویس یک قانون به‌تازگی برای ایجاد سیستم قبض انبار الکترونیکی معرفی شده است که با کاهش تقلب می‌تواند اعتماد به سیستم را بهبود بخشد.

تجربه ۱۱. در یک نگاه - قانون قبض انبار در اوکراین

قوانین کلیدی: قانون غلات ۲۰۰۲ و قانون گواهی سپرده قبض انبار سال ۲۰۰۴

محدوده: غلات تعریف شده به‌عنوان دانه، میوه، دانه غلات و حبوبات و نباتات روغنی مورد استفاده در مواد غذایی، بذر، علوفه و مقاصد صنعتی. براساس قانون گواهی‌ها، انبارها می‌توانند برای هر کالای ذخیره‌شده در انبار قبض صادر کنند.

ساختار نهادی: سازمان بازرسی کشاورزی تحت نظارت وزارت کشاورزی و مواد غذایی برای حصول اطمینان از انطباق با الزامات انبار و صدور مجوز و شیوه‌های صدور قبض انبار غلات معرفی شده است. **مجوز و نظارت بر انبارها:** انبار غلات سالیانه باید از بازرسی کشاورزی دولت با توجه به امکانات و شیوه‌های خود مطابق با استانداردهای دولت یک مجوز بگیرد.

تضامین: عضویت در صندوق ضمانت.

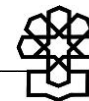
حقوق و تعهدات طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: تعهدات دارندگان انبار توسط قانون غلات تعیین شده و مقررات عمومی مربوطه نیز در قانون مدنی اوکراین موجود است. **قبض انبار:** قانون غلات اجازه انتخاب بین صدور قبض تکی یا دو قسمتی کاغذی انبار را می‌دهد. در حال حاضر قبض الکترونیکی ارائه نشده است.

انتقال قبض انبار: سیستم ثبت مرکزی وزارت کشاورزی تمام معاملات و صدور قبض انبار غلات را پیگیری می‌کند.

تسویه و ترخیص کالای انبار: محصولات سپرده شده با تقاضای دارنده قبض حتی با وجود عدم اتمام دوره ذخیره‌سازی ترخیص می‌شوند.

اجرا و اولویت تعهدات: در صورت نکول، دارنده قبض انبار هیچ امتیازی نسبت به سایر طلبکاران ندارد و روش اجرایی خارج از دادگاه برای قبض انبار وجود ندارد.

جرایم و مجازات: افرادی که مفاد قانون غلات را نقض کنند، مشمول مجازات اعمال شده توسط بازرسان کشاورزی می‌شوند.

۱۲-۵. ایالات متحده آمریکا

خصوصیات ساختار نظارتی در ایالات متحده، به‌ویژه تخصیص آن بین دولت فدرال و ایالتی، یک تصویر پیچیده از مقررات قبض انبار ایجاد کرده است. چارچوب قانونی تنظیم انبارهای کشاورزی و قبض انبار سیستم پیچیده‌ای است که در آن طرح فدرال ترکیبی از قوانین مختلف ایالتی را در برمی‌گیرد. انبار کشاورزی ممکن است بین قوانین فدرال یا ایالتی یکی را انتخاب کند. در سطح ملی، انبارهای کشاورزی ممکن است تحت قانون انبار آمریکا مصوب سال ۱۹۱۶ و تجدیدنظر سال ۲۰۰۰ قرار گیرند. با توجه به صدور مجوز انبار و الزامات عملیاتی، ایالت‌ها به‌طور گسترده‌ای متفاوتند. برخی از ایالت‌ها از نزدیک بر انبارها نظارت دارند، در حالی که ایالت‌های دیگر نیازی به این موارد احساس نمی‌کنند. با توجه به مقررات انبار، چارچوب قانونی شامل صدور مجوز و نظارت نهاد ناظر، الزامات صدور مجوز، تعهدات روشن، تضمین عملکرد و تعیین مجازات است. ایالات متحده آمریکا اغلب به‌عنوان یک مدل برای دیگر کشورها در هنگام طراحی قوانین کشاورزی دیده می‌شود. اگرچه چارچوب قانونی آمریکا در تنظیم انبار و قبض انبار شامل بسیاری از اجزای لازم برای عملکرد این سیستم است، اما می‌تواند استفاده از آن را برای دیگر کشورها پیچیده کند.

تجربه ۱۲. در یک نگاه - قانون قبض انبار در آمریکا

قوانین کلیدی: قانون انبار ایالات متحده سال ۱۹۱۶، قانون تجارت یکسان و قوانین ایالتی (سطح محلی).
محدوده: محصولات کشاورزی تحت قانون انبار ایالات متحده و محصولات قابل حمل تحت قانون تجارت یکسان.
ساختار سازمانی: طرح داوطلبانه فدرال که ترکیبی از قوانین ایالات مختلف را پوشش می‌دهد. در این طرح، سازمان معاونت مدیریت عملیات کالا نماینده وزارت کشاورزی و مسئول مجوز انبارهاست.
مجوز و نظارت بر انبارها: صدور مجوز انبار تحت قانون فدرال طرح داوطلبانه‌ای است، اما تحت قانون ایالتی اجباری است.
تضمین: انبار دارای مجوز ملزم به ارائه وثیقه اجباری است.
حقوق طرفین قرارداد و تخصیص ریسک: انبارهای دارای مجوز باید همیشه، از جمله در زمان تعلیق، سطح مراقبت از محصولات ذخیره‌شده کشاورزی را حفظ کنند.
قبض انبار: در نظام فدرال قبض کاغذی و الکترونیکی قابل مبادله و غیرقابل مبادله وجود دارد.
انتقال قبض انبار: قبض انبارها قابل معامله هستند، اگر این واژه در آن ذکر شده باشد. قوانین انتقال قبض انبار در هر ایالت موجود است.
تسویه و ترخیص محصولات: تحت قانون قبض انبار، انبار باید بدون عذر غیرموجه، کالاهای انبار را با دریافت قبض معتبر یا درخواست مالک تحویل دهد.
اجرا و اولویت تعهدات: در صورت نکول، طلبکار برای وام تضمین شده با قبض انبار، از طریق دادگاه‌های ایالتی برای احقاق حق خود اقدام می‌کند.
جرائم و مجازات‌ها: بسته به نوع محصولات دو دسته مجازات اعمال می‌شود.

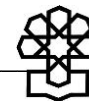
همان‌طور که ملاحظه شد کشورها با شرایط گوناگون، دسترسی به اعتبارات را از طریق معرفی قوانین برای سیستم قبض انبار تسهیل کرده‌اند. ایجاد مقررات مؤثر برای استفاده گسترده از قبض انبار ضروری است. تلاش‌های قانونی در سراسر دنیا در این زمینه به ایجاد یا اصلاح قانون سیستم‌های قبض انبار منجر شده است. در همه کشورهای مورد مطالعه به ۱۰ عنصر اصلی و کلیدی قانون قبض انبار پرداخته شده است. در حالی که رویکرد تنظیم هریک از این اجزا در میان کشورها متفاوت است، هدف اساسی حمایت از حقوق همه طرف‌های ذی‌نفع در سیستم قبض انبار و تسهیل استفاده گسترده از سیستم و تحقق منافع بالقوه مرتبط از جمله افزایش دسترسی به اعتبارات است.

اما فراتر از هدف مشترک تسهیل دسترسی به اعتبارات، اهداف متنوع دیگری نیز در راستای بررسی، اصلاح و یا معرفی سیستم قبض انبار وجود دارد. اغلب قوانین قبض انبار به‌منظور آزادسازی بازار در راستای تحریک سرمایه‌گذاری بخش خصوصی معرفی شدند.

بسته به سنت حقوقی یک کشور، شکل قانون قبض انبار و میزان جزئیات آن از یک کشور به کشور دیگر متفاوت است. به‌عنوان مثال، قانون می‌تواند به شکلی خاص و بسیار دقیق یا به شکل مقررات عمومی موجود در قانون تجارت بر سیستم قبض انبار حاکم باشد. با این حال بررسی کشورهای مورد مطالعه تأیید کرد که اجزای کلیدی قوانین قبض انبار معمولاً توسط قانونگذاران به رسمیت شناخته شده است. هرچند این اجزا مشترکند، اما روش‌های نظارتی متنوعی برای رسیدگی به هریک از این اجزای کلیدی وجود دارد. به‌دلیل پیش‌زمینه‌ها و اهداف سیاستی متفاوت، روش‌های مختلفی در هر کشور به‌کار گرفته شده است.

مقررات مرتبط با برخی اجزای کلیدی در میان کشورهای تحت مطالعه به‌طور مشابه تعیین شده‌اند. تجربه نشان داده است که تضامین عملکرد به‌طور مستقیم اعتماد به سیستم و در نتیجه استفاده از قبض انبار را توسط اعتباردهندگان و دیگر ذی‌نفعان افزایش می‌دهد. بر این اساس، قانونگذاران در بسیاری از کشورها به ارائه تضامین عملکرد توجه کرده‌اند و رویکرد نظارتی رایج، ارائه بیمه اجباری و الزامات وثیقه‌ای است. در حالی که فرمت قانونی قبض انبار با توجه به سنت حقوقی کشورها متفاوت است، حداقل جزئیات مورد نیاز قبض انبار تا حد زیادی شبیه هم هستند.

دیگر روش‌های نظارتی تنها در تعداد کمتری از کشورها مشترک است. در برخی از کشورها ایجاد یک صندوق ضمانت براساس کمک‌های داوطلبانه یا اجباری از انبارها مرسوم است و به‌عنوان تضمین عملکرد اضافی انبار استفاده می‌شود. یکی دیگر از روندهای نسبتاً جدید در سراسر جهان معرفی قبض انبار الکترونیکی است. در نهایت، در برخی از کشورها چارچوب قانونی کلی اجازه ارائه روش خارج از دادگاه را برای اجرای قانون داده است که به‌موجب آن در صورت نکول بدهکار، وام‌دهنده می‌تواند به‌سرعت براساس قبض انبار مطالبات خود را دریافت کند.

می‌توان نتیجه گرفت در حالی که سیستم‌های قبض انبار و قوانین مربوطه برای قرن‌ها وجود داشته است، روندهای جدیدی برای توسعه سیستم قبض انبار و تطبیق آن با تغییر شرایط یک کشور وجود دارد.

۱۳-۵. جمع‌بندی تجارب کشورها در حوزه قانون انبارداری و سیستم قبض انبار

با توجه به مطالعات انجام شده در زمینه سیستم انبارداری و قبض انبار کشورهای پیشرو در این حوزه می‌توان گفت قبض انبار از ابزارهای متداول تأمین مالی در کشورهای مورد بررسی بوده است؛ با توجه به تجربه موفق کشورهای بررسی شده در گزارش فائو بحث قبض انبار در اکثر کشورهای دنیا به صورت قانون ملی تصویب شده و نهاد نظارتی و اجرایی در این زمینه وزارت کشاورزی یا وزارت صنعت بوده است. شایان ذکر است که قانون تمام الزامات صدور مجوز انبار، قبض انبار، بررسی انطباق انبارها با الزامات تعیین شده، وظایف گردانندگان انبار و دارندگان قبض انبار، نحوه معاملات قبض انبار و تعیین مجازات تخطی از وظایف انبار را به تفصیل بیان کرده است.

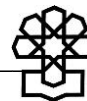
سیستم انبارداری جامع و یکپارچه می‌تواند مزایای زیادی را برای همه طرف‌های ذی‌نفع از جمله تولیدکنندگان، تجار، تسهیلات‌دهندگان و انبارها به طور کلی به همراه داشته باشد. مزایا ممکن است از کشوری به کشور دیگر، بسته به شرایط متفاوت باشد. یکی از مزایای مهم، تسهیل دسترسی به اعتبارات است. تولیدکننده می‌تواند قبض انبار را به عنوان وثیقه اعتبارات کوتاه مدت برای تأمین مالی سرمایه‌گذاری خود به کار گیرد. سیستم انبارداری جامع و یکپارچه موجب کاهش هزینه‌های معاملاتی در بازار با توجه به بهبود استانداردهای کالا می‌شود. این سیستم می‌تواند کیفیت محصولات را از طریق تعیین استانداردهای کیفیت، بهبود ذخیره‌سازی و حمل‌ونقل و نظارت بر انطباق مشخصات قبض انبار با کالای موجود در انبار بهبود بخشد.

برای دستیابی به مزایای مذکور، سیستم انبارداری و قبض انبار باید در چارچوب قانونی طراحی شده باشند. قانون می‌تواند باعث تقویت و هماهنگی سیستم شود و یکپارچگی و شفافیت سیستم را به همراه داشته باشد. همچنین وجود یک چارچوب مناسب قانونی برای ایجاد محیط سیاستی قابل پیش‌بینی در بازار، ضروری است. به طور کلی قانون به منظور رسیدن به یک یا چند هدف سیاستی عمل می‌کند. برای تقویت یکپارچگی بخش انبارداری، کشور می‌تواند بر کسانی که خدمات انبار ارائه می‌دهند و قبض انبار صادر می‌کنند، نظارت نماید. این امر از طریق ایجاد یک روند صدور مجوز اجباری برای انبارها و ارائه نظارت و بازرسی بر آنها به دست می‌آید. برای اطمینان بیشتر به یکپارچگی سیستم قبض انبار، تعیین مجازات برای نقض مقررات قبض انبار مهم است. تدوین واضح و روشن جرائم و مجازات، که تنها می‌تواند در قانون تعیین شود، مانع از نقض حقوق و منافع شرکت‌کنندگان در سیستم قبض انبار است. اثر بازدارندگی جریمه‌ها زمانی افزایش می‌یابد که نه تنها قانون جزا، بلکه قانون حاکم بر سیستم قبض انبار نیز این مجازات‌ها را تدوین کرده باشند. قوانین و روش‌های رسیدگی و اولویت‌بندی دعاوی

حقوقی تنها در قانون تعیین می‌شود. کشوری نیز ممکن است به دنبال افزایش مبادله‌پذیری و عمق بازار قبض انبار باشد که این امر وابسته به شفافیت فرایندهای صدور و تجارت قبض انبارهاست. برای تقویت این سطوح، قانون فرایند اجباری ثبت قبض انبار را معرفی می‌کند. علاوه بر این، وضعیت حقوقی روشن، الزامات اجباری فرم و محتوا و قوانین مبادله و انتقال قبض انبار را برای عرضه آن در بازار مشخص می‌کند. قانون می‌تواند شرایط را به‌گونه‌ای فراهم کند که قبض انبار الکترونیکی معادل قبض کاغذی به رسمیت شناخته شود که به نوبه خود می‌تواند تجارت را تسهیل کرده و هزینه‌های انتقال را کاهش دهد. یکی دیگر از اهداف سیاستی، تسهیل تجارت منطقه‌ای است. این امر از طریق هماهنگ کردن سیستم قبض انبار در میان کشورها انجام می‌شود. به‌عنوان مثال، با استانداردهای هماهنگ شده کالا، کالاها را می‌توان براساس مشخصاتشان معامله کرد. کشورها ممکن است به‌منظور مرتفع کردن برخی ضعف‌ها و کاستی‌ها به تجدیدنظر قوانین ملی مربوط به تأمین مالی قبض انبار بپردازند. به‌عنوان مثال، در صورتی که عملکرد انبار به اندازه کافی قابل اعتماد نباشد ممکن است وام‌دهندگان از اعطای اعتبارات در برابر قبض انبار خودداری کنند. اصلاحات قانونی می‌تواند شامل تضمین عملکرد قوی‌تر، مانند معرفی یک صندوق ضمانت اجباری باشد. مورد آخر اینکه ممکن است در قوانین بالادستی کشور مواردی باشد که بر تأمین مالی از طریق سیستم قبض انبار تأثیرگذار باشد. به‌عنوان مثال، قوانین مرتبط با اسناد تعهدآور، وثیقه‌ها، حقوق مالکیت و رویه‌های لازم‌الاجرا و... که ممکن است موجب ایجاد تناقضات یا عدم قطعیت در مورد قوانین مؤثر بر قبض انبار شود و کاربران بالقوه و به‌ویژه سرمایه‌گذاران را از پذیرش قبض انبار دلسرد کند. قانون خاص حاکم بر سیستم قبض انبار می‌تواند این مقررات را هماهنگ و با ایجاد اطمینان از عدم قطعیت‌ها اجتناب کند.

اولین بخش در طراحی قانون قبض انبار، دامنه کاربرد این قانون است. دامنه محصولات ممکن است براساس اهمیت محصول یا بخش، محدودیت زیرساخت‌های انبار، هزینه‌های اداری و سازمانی و بازرسی تعیین شود. اما آنچه به‌طور کلی در رویکرد قبض انبار در نظر گرفته می‌شود این است که زمانی می‌توان کالاها را در تمام بخش‌های اقتصادی تحت این قانون قرار داد که در کشور چارچوب قانونی بلندمدت برای این مسئله در نظر داشته باشیم.

نکته مهم دیگری که در ایجاد یک نظام هماهنگ انبارداری در کشور باید در نظر گرفت، بحث مدیریت است. بدین معنا که برای اجرای مؤثر این قانون، باید ساختار نهادی تعیین شود. لذا برای پیاده‌سازی این کار، باید حکم اجرا و نظارت به مقامات دارای قدرت کافی از جمله وزارتخانه‌ها داده شود. همان‌طور که در بخش قبل (تجربه کشورهای جهان) اشاره شد در صورتی که نهادهای دولتی منابع لازم را ندارند، می‌توان نهادهای بخش خصوصی مثل اتحادیه‌های صنفی را برای انجام وظیفه نظارت بر انبارها یا کارهای دیگر تحت نظارت مرجع ناظر در نظر گرفت.

انبارها علاوه بر تعهدات انبار در رابطه با صدور مجوز، ملزم به رعایت الزامات نظارتی و اجرایی هستند که در قانون انبار این موارد نیز باید مشخص شوند. از جمله این موارد می‌توان به نگهداری اسناد، سوابق و گزارشات به صورت کاغذی و الکترونیکی به جهت به حداقل رساندن جعل سند اشاره کرد. این اسناد باید شامل تاریخ، مقدار، جزئیات کالا، شماره سریال، کمیت و کیفیت محصول و... باشد.

از دیگر الزامات نظارتی و اجرایی این است که در قانون به صراحت مشخص شود که انباردار مجاز به خرید یا فروش از نوع محصولات موجود در انبار است یا خیر؟ شایان ذکر است در صورت مجاز بودن عملیات خرید و فروش محصولات از نوع انبار، امکان تقلب و ریسک قادر نبودن انباردار به ارائه محصول در تاریخ سررسید و ترخیص کالا وجود دارد. لذا این مورد در قانون باید با ظرافت خاصی بررسی و با توجه به شرایط موجود در کشور تعیین شود.

باید توجه داشت بررسی انطباق تعهدات انبار با صدور مجوز و الزامات اجرایی پس از آن نیازمند نهادی برای بازرسی است. بازرسی انبار باعث تقویت اعتماد امانت‌گذار، تسهیلات‌دهندگان و خریداران می‌شود و این امر افزایش رقابت بین انبارها را در ارائه خدمات در پی خواهد داشت. البته این امر مستلزم قانونگذاری است.

یکی از الزامات صدور مجوز انبار، تضامین عملکرد شامل بیمه، وثیقه، اعتبارنامه یا حتی عضویت در صندوق ضمانت است. در قانون باید به صراحت مشخص شود که چه میزان بیمه یا وثیقه برای تأمین شرایط کسب مجوز لازم است. قطعاً این از مواردی است که باید با دقت خاصی تعیین شود تا ریسک ناشی از نکول انباردار را بتوان از این طریق جبران کرد.

با آغاز فعالیت انبار، حقوق و تعهداتی برای گردانندگان انبار و امانت‌گذاران محصول در انبار تعیین می‌شود. تعهدات شامل تعهدات اولیه، جانبی و تخصیص ریسک عملکرد است. تعهد اولیه انبار، نگهداری کالا و تعهد اولیه امانت‌گذار، پرداخت هزینه‌های ذخیره‌سازی به انبار است.

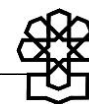
از تعهدات جانبی انباردار در پذیرش کالای امانت‌گذار این است که باید قانون عدم تبعیض را رعایت کند و از هر امانت‌گذار کالا دریافت کند؛ مگر اینکه کالا در لیست پذیرش انبار نباشد، پذیرش آن به سایر کالاهای انبار آسیب برساند یا اینکه ظرفیت کافی در انبار موجود نباشد. در ضمن انباردار باید حداقل سطح مراقبت از محصولات انبار را انجام دهد و هرگونه مسئولیت خسارت ناشی از عدم رعایت وظایف مراقبت، سرقت و اختلاس با وی خواهد بود. در رابطه با ترکیب کالاها، قانون باید مقررات ذخیره‌سازی را به طور کامل شرح دهد. در این امر باید رضایت دارندگان محصول و قوانین خاص آمیختن کالاها در نظر گرفته شود.

در رابطه با تخصیص ریسک، تعیین طرفی که مسئولیت خسارت وارده به محصول را ناشی از عوامل طبیعی و غیرقابل پیش‌بینی برعهده می‌گیرد، مهم است. در اکثر کشورهای دنیا این خسارت برعهده دارنده محصول است و انبار از مسئولیت ناشی از موارد فورس‌ماژور معاف است.

گفتنی است درخصوص قبوض قابل مبادله و غیرقابل مبادله، هنگامی که یک قبض انبار برای تحویل‌دهنده کالا صادر می‌شود، وی ممکن است تمایل داشته باشد با فروش قبض، حقوق خود نسبت به کالای ذخیره‌شده را واگذار کند یا در جهت به‌دست آوردن وام، قبض را وثیقه قرار دهد. به‌طور کلی، تنها در صورتی که عنوان قابل مبادله برای قبض ذکر شده باشد، قبض انبار قابل معامله است و پشت‌نویسی قبض غیرقابل مبادله هیچ‌گونه حقی برای دارنده ایجاد نمی‌کند. اما با توجه به نظام حقوقی یک کشور، به‌طور معمول هر دو قبض انبار (قابل مبادله و غیرقابل مبادله) می‌تواند به‌عنوان وثیقه استفاده شود. مکانیسم مبادله و انتقال قبض در بازار ثانویه باید در قانون مشخص شده باشد، چه در قانون خاص قبض انبار و چه در چارچوب قانون کلی مبادله و پشت‌نویسی اسناد مالکیت.

یک تمایز مهم بین چگونگی انتقال قبض تک قسمتی و دو قسمتی در سیستم وجود دارد. در سیستم قبض انبار دو قسمتی، امکان معامله جداگانه دو قسمت قبض انبار (از طریق پشت‌نویسی) فراهم است. سیستم قبض انبار فرانسه مثالی از این نوع است. با توجه به قانون تجارت فرانسه، پشت‌نویسی گواهی توثیق جدا شده از قبض انبار به‌منزله وثیقه کالایی است. پشت‌نویسی قسمت اول قبض انبار حقوق مالکیت مرتبط با کالاهای سپرده شده را منتقل می‌کند. اگر قبض انبار بدون گواهی توثیق انتقال یابد، دریافت‌کننده مسئول پرداخت بدهی تضمین شده توسط گواهی توثیق است یا باید اجازه دهد بدهی از درآمد حاصل از فروش کالا تسویه شود. هنگامی که دو بخش به‌طور جداگانه می‌توانند به گردش درآیند، وضع قوانین معمولاً مستلزم آن است که حداقلی از اطلاعات در هر دو بخش قبض ثبت شود یا در صورت وجود، ثبت الکترونیکی گردد. این الزامات اطلاعاتی برای اطلاع سرمایه‌گذاران بالقوه و دیگر تحویل‌گیرندگان از حقوق و تعهدهای در حال انتقال طراحی شده است. در سیستم‌های قبض تکی، یک تمایز اساسی بین قبض قابل مبادله و غیرقابل مبادله وجود دارد. اکثر سیستم‌های قبض تکی برای هر دو نوع قبض (قابل مبادله و غیرقابل مبادله) قابل استفاده است، مانند سیستم‌های موجود در کشورهای ترکیه، اوگاندا، هند، تانزانیا، فیلیپین و ایالات متحده آمریکا. به‌عنوان مثال، قانون مختص قبض انبار در اوگاندا، هر دو قبض قابل مبادله و غیرقابل مبادله را در نظر گرفته است. قبض قابل مبادله به‌عنوان «قبض انباری که در آن اظهار شده است که کالا را به حامل یا شخص نامبرده تحویل می‌دهد» تعریف شده است. قبض غیرقابل مبادله یک «قبض انبار صادر شده به نام حامل یا به نام فرد مشخص که عبارت غیرقابل مبادله بر روی آن ثبت شده است» می‌باشد.

کشورها با شرایط گوناگون، دسترسی به اعتبارات کشاورزی را از طریق معرفی قوانین برای سیستم قبض انبار تسهیل کرده‌اند. ایجاد مقررات مؤثر برای استفاده گسترده از قبض انبار ضروری است. تلاش‌های قانونی در سراسر دنیا در این زمینه به ایجاد یا اصلاح قانون سیستم‌های قبض انبار منجر شده است. این پژوهش به ۱۰ عنصر اصلی و کلیدی قانون قبض انبار پرداخته است. در حالی که رویکرد تنظیم هر یک از

این اجزا در میان کشورها متفاوت است، هدف اساسی حمایت از حقوق همه طرف‌های ذی‌نفع در سیستم قبض انبار و تسهیل استفاده گسترده از سیستم و تحقق منافع بالقوه مرتبط از جمله افزایش دسترسی به اعتبارات است.

اما فراتر از هدف مشترک تسهیل دسترسی به اعتبارات، اهداف متنوع دیگری نیز در راستای بررسی، اصلاح یا معرفی سیستم قبض انبار وجود دارد. اغلب قوانین قبض انبار به منظور آزادسازی بازار در راستای تحریک سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشاورزی معرفی شدند.

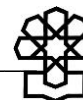
بسته به سنت حقوقی یک کشور، شکل قانون قبض انبار و میزان جزئیات آن متفاوت است. به‌عنوان مثال، قانون می‌تواند به شکلی خاص و بسیار دقیق یا به شکل مقررات عمومی موجود در قانون تجارت بر سیستم قبض انبار حاکم باشد. با این حال بررسی کشورهای این مطالعه تأیید کرد که اجزای کلیدی قوانین قبض انبار معمولاً توسط قانونگذاران به رسمیت شناخته شده است. هرچند این اجزا مشترک هستند، اما روش‌های نظارتی متنوعی برای رسیدگی به هریک از این اجزای کلیدی وجود دارد. به‌دلیل پیش‌زمینه‌ها و اهداف سیاستی متفاوت، روش‌های مختلفی در هر کشور به کار گرفته شده است.

مقررات مرتبط با برخی اجزای کلیدی در میان کشورهای تحت مطالعه به‌طور مشابه تعیین شده‌اند. رویکرد سنتی به مدیریت سیستم، ایجاد یک نهاد ناظر بالادستی دولتی است که صدور مجوز انبار و نظارت بر قانون را برعهده دارد. تجربه نشان داده است که تضامین عملکرد به‌طور مستقیم اعتماد به سیستم و در نتیجه استفاده از قبض انبار را توسط اعتباردهندگان و دیگر ذی‌نفعان افزایش می‌دهد. بر این اساس، قانونگذاران در بسیاری از کشورها به ارائه تضامین عملکرد توجه کرده‌اند و رویکرد نظارتی رایج، ارائه بیمه اجباری و الزامات وثیقه‌ای است. در حالی که فرمت قانونی قبض انبار با توجه به سنت حقوقی کشورها متفاوت است، حداقل جزئیات مورد نیاز قبض انبار تا حد زیادی شبیه هم هستند.

دیگر روش‌های نظارتی، تنها در تعداد کمتری از کشورها مشترک است. در برخی از کشورها ایجاد یک صندوق ضمانت براساس کمک‌های داوطلبانه یا اجباری از انبارها مرسوم است و به‌عنوان تضمین عملکرد اضافی انبار استفاده می‌شود. یکی دیگر از روندهای نسبتاً جدید در سراسر جهان معرفی قبض انبار الکترونیکی است. در نهایت، در برخی از کشورها چارچوب قانونی کلی اجازه ارائه روش خارج از دادگاه را برای اجرای قانون داده است که به‌موجب آن در صورت نکول بدهکار، تسهیلات‌دهنده می‌تواند به‌سرعت براساس قبض انبار مطالبات خود را دریافت کند. در جدول ۳ تجارب کشورها در حوزه قانون انبارداری و سیستم قبض انبار به‌طور خلاصه ارائه شده است.

جدول ۳. تجارب کشورها در حوزه قانون انبارداری و سیستم قبض انبار

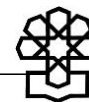
ردیف	کشور	قوانین کلیدی	دامنه شمول	متولی	تضامین	قبض انبار	جرائم و مجازات
۱	آرژانتین	قانون گواهی سپرده کالایی (قانون ۹۶۴۳ تاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۱۴)	میوه‌ها، محصولات کشاورزی، دامی، جنگلداری و معدنی، تولیدات داخلی سپرده در انبار	وزارت کشاورزی، دام و شیلات که از سال ۱۹۹۵ به اجرا و نظارت می‌پردازد.	تضمین اجباری، که حداکثر ۱۰ درصد از سرمایه انبار به‌عنوان وثیقه به وزارت کشاورزی سپرده شود.	استفاده از برگه قبض انبار دو قسمتی شامل: قبض انبار که بیانگر مالکیت محصولات سپرده شده است و گواهی سپرده کالا که بیانگر حق توثیق آن محصولات است.	لغو مجوز، جریمه و حبس
۲	برزیل	قانون انبارداری ۹۹۷۳ از ۲۹ می ۲۰۰۰؛ قانون ۱۱۰۷۶ انبارداری از ۳۰ دسامبر ۲۰۰۴	محصولات کشاورزی، مشتقات و محصولات زیربخش‌ها	وزارت ملی کشاورزی، دام و تأمین مواد و بانک مرکزی	گردانندگان انبار ملزم به بیمه کردن محصولات ذخیره‌شده در انبار هستند.	استفاده از قبض دو قسمتی شامل: قبض انبار که بیانگر مالکیت محصولات سپرده شده و گواهی سپرده کشاورزی که بیانگر حق رهن بر روی محصولات نامبرده است، می‌باشد.	ابطال مجوز، جریمه و حبس
۳	فرانسه	مقررات مربوط به قانون تجارت و قانون روستا و شیلات	مواد اولیه، مواد غذایی یا محصولات تولید شده	بخشدار محلی و بازرس کل صنعت و تجارت	گردانندگان انبار ملزم به ارائه تضمین به شکل پول، پرداخت سالیانه، اوراق بهادار در بازارهای تحت نظارت یا وام در مقداری که دو برابر مبلغ ضمانت ارزش داشته باشد هستند که این امر نیز می‌تواند از طریق مؤسسات اعتباری مجاز یا مؤسسات مالی فراهم شود.	استفاده از قبض انبار دو قسمتی شامل: قبض انبار که عنوان مالک و حامل را دربردارد و گواهی سپرده که بیانگر حق رهن بر روی کالا برای دارنده آن است.	ابطال مجوز، جریمه و حبس
۴	قزاقستان	قانون غلات ژانویه ۲۰۰۱ و مفاد بالادستی در قانون اساسی	دانه‌ها شامل غلات، حبوبات، دانه‌های روغنی برای مواد غذایی، بذر، خوراک و اهداف صنعتی	وزارت کشاورزی	ضروری است که انبارها به عضویت صندوق ضمانت درآیند یا اینکه بیمه خصوصی برای تضمین تعهداتشان ارائه دهند.	استفاده از قبض انبار دو قسمتی متشکل از: رسید انبار و گواهی سپرده کالا	ابطال مجوز، جریمه و حبس

ردیف	کشور	قوانین کلیدی	دامنه شمول	متولی	تضامین	قبض انبار	جرایم و مجازات
۵	هند	قانون انبارداری (توسعه و مقررات) شماره ۳۷ سال ۲۰۰۷	تمام محصولات ملموس قابل حمل، قابل مبادله و غیرقابل مبادله که تمرکز اصلی بر روی محصولات کشاورزی است.	مؤسسه توسعه مقررات انبارداری که بر قبض انبارها و انبارها نظارت می‌کند.	در قانون هیچ تمهیدی برای تضامین اجرایی قرار داده نشده است.	قبض انبار قابل مبادله و غیرقابل مبادله به فرم کاغذی و الکترونیکی برای محصولات	جریمه و حبس
۶	اندونزی	قانون شماره ۹ سال ۲۰۰۶ در زمینه قبض انبار (اصلاح شده در سال ۲۰۱۱)	هر نوع کالای قابل حمل که می‌تواند به مدت سه ماه یا بیشتر ذخیره و معامله شود.	نهادی تحت نظارت وزارت بازرگانی هیئت نظارت برای هدایت، تنظیم و نظارت بر فعالیت‌های سیستم قبض انبار ایجاد شد.	مدیران انبار باید به عضویت مؤسسه بیمه درآیند و حق عضویت پرداخت کنند. مؤسسه بیمه به‌عنوان ضامن قبض انبار است و حقوق دارنده قبض انبار را در صورت نکول مدیر انبار پرداخت می‌کند.	قبض انبار و مشتقات آن در اندونزی می‌تواند به دو فرم الکترونیکی و کاغذی و به‌صورت تک‌برگی صادر گردد. مشتقات قبض انبار به‌عنوان یک ابزار مالی شناخته می‌شوند.	لغو مجوز، جریمه و حبس
۷	فیلیپین	قانون قبض انبار ۱۹۱۲، قانون تضمین انبار ۱۹۳۲، قانون سازمان ملی غذا ۱۹۷۲	محدود به محصولات کشاورزی	چندین بازیگر متفاوت متمرکز بر بخش‌های مختلف هستند.	طرح تضمین کوایدن با استفاده از تضامین اضافی شخص ثالث، اعتبارنامه انبار و بازرسی و گواهینامه انبار	قبض انبار ممکن است قابل مبادله یا غیرقابل مبادله باشد، اما فقط انبارهای دارای حق امتیاز می‌توانند قبض انبار قابل مبادله صادر کنند.	در قانون سازمان ملی غذا به تشریح سه ردیف از جرایم سنگین، متوسط و سبک پرداخته شده است.
۸	تانزانیا	قانون قبض انبار سال ۲۰۰۶	تمام محصولات کشاورزی	انجمن صدور مجوز انبار که وظایف آن عبارتند از: صدور مجوز برای انبار، انبارداران و بازرسان انبار و تصویب قبض انبار قابل مبادله	انبارداران برای تضمین اجرای عملکرد خویش نیازمند ارائه وثیقه به هیئت صدور مجوز هستند، علاوه بر این باید گواهینامه بیمه محصولات را نیز به این هیئت تسلیم کنند.	استفاده از سیستم قبض انبار دو قسمتی	قوانین جریمه یا زندانی

ردیف	کشور	قوانین کلیدی	دامنه شمول	متولی	تضامین	قبض انبار	جرایم و مجازات
۹	ترکیه	قانون قبض انبار ترکیه سال ۲۰۰۵	محصولات کشاورزی عبارتند از: غلات، حبوبات، پنبه، تنباکو، خشکبار، دانه‌های روغنی، روغن‌های گیاهی و سایر محصولات اساسی صنایع تبدیلی مانند قند	وزارت علوم، صنایع و فناوری	انبارها باید در طرح بیمه محصولات ذخیره‌شده در انبارها و همچنین در طرح صندوق ضمانت شرکت کنند.	«گواهی محصولات» اسناد مالکیت تحت قانون تجارت ترکیه هستند و می‌توانند به‌عنوان وثیقه یا تضمین استفاده شوند.	جرایم خاص متناسب با مجازات مربوطه
۱۰	اوگاندا	قانون سیستم قبض انبار اوگاندا سال ۲۰۰۶	محصولات کشاورزی که قابل حمل برای استفاده در یک قرارداد ذخیره‌سازی یا سپرده‌گذاری باشد.	بورس کالا	ارائه وثیقه توسط دارندگان انبار به جهت تضمین عملکرد و دریافت مجوز انبار	استفاده از قبض انبار تک‌برگ قابل مبادله و غیرقابل مبادله که به‌عنوان اسناد مالکیت شناخته می‌شوند.	لغو مجوز، جریمه و زندان
۱۱	اوکراین	قانون غلات ۲۰۰۲ و قانون گواهی سپرده قبض انبار سال ۲۰۰۴	غلات تعریف شده به‌عنوان دانه، میوه، دانه غلات و حبوبات و نباتات روغنی مورد استفاده در مواد غذایی، بذر، علوفه و مقاصد صنعتی	سازمان بازرسی کشاورزی تحت نظارت وزارت کشاورزی و مواد غذایی	عضویت در صندوق ضمانت	استفاده از قبض تکی یا دو قسمتی کاغذی	لغو مجوز، جریمه و زندان
۱۲	آمریکا	قانون انبار ایالات متحده سال ۱۹۱۶، قانون تجارت یکسان و قوانین ایالتی (سطح محلی)	محصولات کشاورزی	سازمان معاونت مدیریت عملیات کالا	الزام در ارائه وثایق معتبر	استفاده از قبض کاغذی و الکترونیکی قابل مبادله و غیرقابل مبادله	بسته به نوع محصولات دو دسته مجازات اعمال می‌شود.

مأخذ: یافته‌های تحقیق.

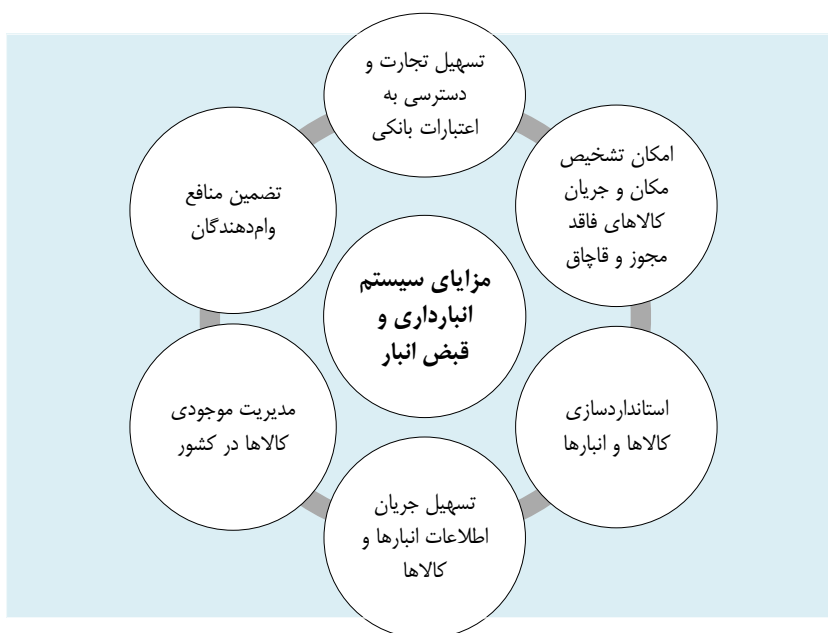

می‌توان نتیجه گرفت در حالی که سیستم‌های قبض انبار و قوانین مربوطه برای قرن‌ها وجود داشته است، روندهای جدیدی برای توسعه سیستم قبض انبار و تطبیق آن با تغییر شرایط یک کشور وجود دارد. این روندها می‌تواند معرفی قبض الکترونیکی یا ایجاد یک صندوق تضمین عملکرد باشد. در نهایت باید گفته شود که تحقیقات بیشتری به‌منظور تقویت این مطالعه و چگونگی پیشرفت قانون در جهت تسهیل دسترسی کشاورزان به اعتبارات بخش کشاورزی قبل از برداشت محصول مورد نیاز است.

۶. جمع‌بندی و پیشنهادات در جهت بهبود نظام انبارداری کشور

سیستم انبارداری و قبض انبار، مزایای زیادی برای همه طرف‌های ذی‌نفع از جمله تولیدکنندگان، تجار، وام‌دهندگان، انبارها و مصرف‌کنندگان به‌همراه دارد که این مزایا از کشوری به کشور دیگر، بسته به شرایط متفاوت است. از مزایای مهم برای تولیدکنندگان، کاهش هزینه نگهداری، کمک به حفظ محصولات با کیفیت بالا، ایجاد امنیت روانی و تسهیل دسترسی به اعتبارات است. تولیدکننده می‌تواند قبض انبار را به‌عنوان وثیقه اعتبارات کوتاه‌مدت برای تأمین مالی به‌کار گیرد. این سیستم همچنین موجب کاهش هزینه‌های معاملاتی در بازار با توجه به بهبود استانداردهای کالا می‌شود. سیستم قبض انبار می‌تواند معاملات بازار را برای ذی‌نفعان مختلف تجارت تسهیل کند. به‌ویژه، اگر انبارها به یک بورس کالا مرتبط شده باشند، این سیستم همچنین تسهیل تجارت در بورس‌های کالایی را به‌همراه دارد و قبض‌ها می‌توانند به‌عنوان ابزار تحویل در بازار بورس استفاده شوند.

نمودار ۵. مزایای سیستم انبارداری و قبض انبار

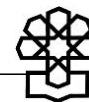

از دیگر مزایای ایجاد سیستم انبارداری و قبض انبار یکپارچه در کشور این است که امکان تشخیص مکان و جریان کالاهای فاقد مجوز و قاچاق و نیز اطلاعات انبارداری و مدیریت موجودی برای توزیع‌کنندگان و فروشندگان و سایر فعالان زنجیره تأمین، فراهم می‌شود. جهت تسهیل و تسریع فرایندهای تجاری و همچنین نظارت و مدیریت کارآمد ورودی و خروجی زنجیره تجاری می‌بایست ابزاری برای شناسایی مکان نگهداری هر کالا و میزان خروج و ورود کالاها به هر انبار در هر لحظه وجود داشته باشد. البته در این راستا باید سیاست‌های موجود کشور، ساختار بازار و چارچوب قانونی به‌دقت برای تعیین مناسب بودن سیستم انبارداری و قبض انبار برای کشور مورد بررسی قرار گیرند.

بنابراین ضروری است به‌منظور پُر کردن خلأ قانون انبارداری و قبض انبار در ایران، قانون انبار به شیوه مناسب طراحی و در مجلس شورای اسلامی تصویب شود تا بتوان با نظارت دقیق و قانونی در زمره کشورهای موفق جهان در زمینه سیستم انبارداری و قبض انبار قرار گرفت. البته در تدوین و تصویب این قانون می‌بایست به این نکته توجه کرد که سایر قوانین بالادستی (در حوزه توثیق، حقوق مالکیت، ورشکستگی و اولویت تعهدات) ممکن است شامل مقرراتی باشد که منافع قانون قبض انبار را محدود کند.

البته پیشینه قانون انبار در ایران به تصویب‌نامه‌ای در سال ۱۳۴۰ برمی‌گردد که به جهت تأسیس شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ارائه شد، اما متأسفانه با گذشت ۵۸ سال از تصویب آن، پیشرفتی در زمینه انبارداری عمومی در داخل کشور نداشته‌ایم و تنها شرکت انبارهای عمومی که در گمرکات کشور مستقر است، طبق این تصویب‌نامه فعالیت می‌کند. با توجه به اینکه هیچ نهاد نظارتی تخصصی در این حوزه شکل نگرفته و سیستم قبض انبار مرکزی نیز ایجاد نشده است، این امر نشان می‌دهد که عدم آگاهی نهادهای مسئول از مزایای سیستم قبض انبار، باعث شده است هیچ انباری به دنبال ثبت شرکت انبارداری و برخورداری از مزایای این سیستم نباشد. در حال حاضر در کشور، نهادهای درگیر انبارداری به‌صورت مستقل و طبق دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی خود در زمینه انبار عمل می‌کنند. اتحادیه انبارداران به‌عنوان نهاد خصوصی این بخش، فقط در نقش صنفی برای ارائه نرخ‌نامه‌های انبارداری عمل کرده و قدرت نظارتی و عملیاتی در حوزه انبارداری کشور ندارد. تجربه پیشین شرکت انبارهای عمومی و خدمات گمرکی ایران و همچنین تجربیات اخیر شرکت بورس کالای ایران در زمینه انبارها فضا را برای ایجاد یک نظام یکپارچه انبارداری و به‌روزرسانی قانون انبار در کشور فراهم کرده است.

با توجه به آسیب‌های موجود و مطالعات فائو در حوزه قوانین انبارداری، ضروری است چارچوب قانونی جدید و مستقلی در حوزه انبارداری و قبض انبار تدوین شود. این قانون باید مقررات مرتبط با اجزای کلیدی خاص که در ذیل ارائه شده را دربرگیرد:

- **دامنه کاربرد قانون:** در قانون می‌بایست مشخص شود که برای چه کالا یا کالاهایی می‌توان قبض انبار صادر کرد.
- **نهاد اجرایی:** در قانون می‌بایست نهاد مدیریت‌کننده سیستم قبض انبار و حدود اختیارات و وظایف آن مشخص شود.
- **صدور مجوز و نظارت بر انبارها:** لازم است قانون، سازمان و نهادی را برای صدور مجوز انبار، بازرسی انبارها و بررسی انطباق آنها با الزامات تعیین کند.
- **تضامین عملکرد انبارها:** چارچوب قانونی می‌بایست شامل انواع اقدامات برای تضمین عملکرد انبارها باشد. بیمه اجباری، وثیقه، ضمانتنامه و صندوق تضمین از جمله اشکال رایج تضمین در انبارها هستند.
- **حقوق و تعهدات طرفین قرارداد:** تعهد انباردار در ذخیره‌سازی محصول برای دوره توافقی و ترخیص کالا در زمان ارائه قبض انبار و همچنین تعهد کسانی که محصولاتشان را برای ذخیره‌سازی به انبار سپرده‌اند، جهت پرداخت هزینه‌های ذخیره‌سازی توافقی و دریافت مجدد کالا در پایان دوره ذخیره‌سازی، توسط قانون مشخص می‌شود. این قانون همچنین مجموعه‌ای از تعهدات فرعی انبارداران را تعیین می‌کند.
- **وضعیت حقوقی و قالب قبض:** با توجه به سیستم حقوقی کشور، در خصوص قبض انبارهای کاغذی، ممکن است قبض‌های یک قسمتی یا دو قسمتی تعریف شود. قبض انبار یک قسمتی، حق مالکیت و حق توثیق کالاها، هر دو را شامل می‌شود. قبض انبار دو قسمتی شامل گواهی مالکیت و گواهی توثیق به صورت جداگانه است. بهتر است با وضع موجود، برای کشور قبض الکترونیکی و ثبت الکترونیکی مبنا قرار گیرد. در غیر این صورت عملاً این موضوع به حاشیه می‌رود.
- **شکل و جزئیات قبض:** قانون یا مقررات و آیین‌نامه‌های ذیل آن می‌بایست اطلاعات قبض شامل مشخصات محصولات سپرده شده و جزئیات شرایط توافقنامه را تعیین کند.
- **ثبت قبض:** قانون می‌تواند نهادی را موظف کند که یک سیستم ثبت مرکزی برای قبض انبار ایجاد کند و شرایط ثبت و نگهداری را مشخص نماید.
- **مبادله و انتقال قبض:** قانون می‌بایست شرایط قبض انبارهای قابل مبادله و غیرقابل مبادله را مشخص کند.
- **تسویه و ترخیص محصولات ذخیره‌شده:** در قانون می‌بایست تعیین شود که صاحب کالا یا بستانکار در چه شرایطی می‌تواند کالاها را از انبار با ارائه قبض و پرداخت هزینه انبارداری، ترخیص و دریافت کند.
- **رویه اجرایی و اولویت تعهدات در صورت نکول:** در صورتی که صاحب کالا از قبض انبار برای توثیق کالا استفاده کرده باشد و به‌عنوان وام‌گیرنده نکول کند و نتواند تعهدات خود را در مقابل بانک یا نهادی دیگر ایفا نماید، قانون مشخص می‌کند که چگونه تسهیلات‌دهندگان می‌توانند طلب خود

را با آزادسازی محصولات ذخیره‌شده در انبار به‌دست آورند. این امر نیازمند آن است که اولویت‌بندی میان ذی‌نفعان مختلف (انبار، بانک و...) درخصوص نحوه وصول مطالبات صورت گیرد. رویه رسیدگی خاص و ویژه به شکایات از موارد دیگری است که باید در طراحی قانون در نظر گرفته شود.

• **جرائم و مجازات:** قانون می‌بایست برای تخلفات و جرائم در زمینه انبارداری و قبض انبار، مجازات تعیین کند. برای نقض مقررات توسط انباردار، قانون می‌تواند شامل اقدامات اجرایی مانند تعلیق و لغو مجوز انبار باشد. هریک از موارد احتمالی باید در قانون مشخص و متناسب با آنها مجازات مربوطه تعیین شود. این جرائم می‌تواند شامل مواردی از جمله راه‌اندازی انبار و صدور قبض انبار قابل مبادله بدون مجوز، سوءمدیریت انبار، سوءاستفاده از محصولات و عدم تحویل به‌موقع آنها، ترخیص کالا بدون اخذ قبض انبار، دریافت محصول بیش از ظرفیت انبار، صدور قبض برای کالاهایی که در انبار موجود نیستند، صدور قبض تکراری و... باشد.

ممنوعیت ورود به کسب‌وکار انبار بدون داشتن مجوز برای یکپارچه‌سازی سیستم قبض انبار الزامی است. قانون تعیین می‌کند تحت چه شرایطی به انبار مجوز فعالیت داده شود. الزامات صدور مجوز با توجه به نوع محصول یا صنعت خاص براساس موارد زیر باید در مقررات و دستورالعمل‌ها تعیین شود:

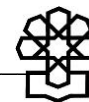
– شرایط مجوزدهی به انبارها

الف) الزامات زیربنایی انبار: این الزامات شامل تعیین شرایط ساختمان، امنیت، امکانات دفتری، سیستم توزین، نمونه‌برداری و تعیین کیفیت محصول، سیستم تمیزکن و خشک‌کن برای محصولات کشاورزی، سیستم حمل‌ونقل و ذخیره‌سازی و تهویه و... است که باید برای هر کالا شرایط خاص آن ذکر شود. دسترسی به اینترنت از دیگر مواردی است که باید در انبارها به‌منظور ثبت قبض انبار در سامانه مرکزی وجود داشته باشد.

ب) الزامات انباردار: توانایی مدیریتی، پشتوانه مالی قوی و عدم سوءپیشینه انباردار و موارد مشابه تعیین شود.

ج) الزامات کارکنان انبار: آموزش در جهت توزین و درجه‌بندی کالاها، کدگذاری کالاها، توانایی کار با کامپیوتر و سامانه انبار و هرآنچه در انبار نیاز است که توسط کارکنان انبار انجام شود باید در مقررات تعیین گردد.

د) تضامین عملکرد انبار: انبار باید برای کسب مجوز انبارداری، مواردی نظیر بیمه، وثیقه یا سایر تضامین را به نهاد مربوطه ارائه دهد تا بدین ترتیب از حقوق امانت‌گذاران و وام‌دهندگان حفاظت شود. لذا یکی از مواردی که در قانون انبار باید تعیین شود، میزان و نوع وثیقه انبار نزد نهاد مربوطه است.

ه) مقررات اجرایی و هزینه‌های ذخیره‌سازی: چگونگی اداره انبار و فعالیت آن و نرخ تعرفه‌های انبار برای نگهداری محصولات از مواردی است که باید در دستورالعمل‌ها مشخص شود تا بر این اساس و در صورت برآورده کردن تمام این شرایط، انبار بتواند مجوز انجام فعالیت را کسب کند. مجوز انبار می‌تواند برای فعالیت در نوع خاصی از کالاها یا به‌صورت عمومی صادر شود که در هریک از موارد باید شرایط جداگانه‌ای متناسب با کالا یا شرایط عمومی تعیین شود.

نکته مهم در این رابطه این است که در مدت زمان فعالیت انبار، باید انبارها کنترل شوند تا در صورت عدم رعایت هریک از شرایط کسب مجوز، مجوز تعلیق، لغو یا باطل شود. در صورت کسب مجوز توسط انبار و برآورده ساختن تمام شرایط، باید نهاد صدور مجوز، لیست انبارهای دارای مجوز را انتشار دهد. برای این منظور نیز باید سامانه ثبت مرکزی انبارها ایجاد شود تا نهاد مربوطه لیست این انبارها را در آن سامانه ثبت کرده و انتشار دهد.

براساس تجربه کشورهای پیشگام در این زمینه، قبض انبار به سمت الکترونیکی شدن پیش رفته است و از این طریق امکان جعل و تقلب به حداقل می‌رسد. لذا باید در قانون تمام شرایط مذکور با توجه به شرایط کشور تعیین شود. در وضعیت فعلی و با توجه به امکانات موجود، پیشنهاد می‌شود ثبت الکترونیکی به‌عنوان مبنای عمل قرار گیرد و یک سامانه ثبت الکترونیکی به‌کار گرفته شود. با توجه به اینکه در قبض انبار کاغذی، امکان خطر جعل یا تقلب وجود دارد، باید از شماره سریال در قبوض انبار استفاده شود، یا اینکه قبض بر روی کاغذهای توزیع شده با ویژگی خاص امنیتی صادر شود.

شاید تاکنون بی‌توجهی به تصویب‌نامه سال ۱۳۴۰، کشور را از مزایای سیستم انبار و قبض انبار بسیار دور کرده باشد، اما اکنون وقت آن رسیده که برای توسعه سیستم قبض انبار و تطبیق آن با تغییر شرایط کشور گام مؤثری برداشته شود تا با به‌روزرسانی و تدوین قانون قبض انبار، عملیاتی شود و نیز با تعیین نهاد نظارتی قوی، ایجاد سامانه انبارداری و قبض انبار جامع و یکپارچه کشور و اطلاع‌رسانی در زمینه مزایای سیستم قبض انبار برای متولیان این فعالیت، مسیر توسعه کشور و بهره‌برداری از مزایای سیستم قبض انبار هموار شود. پس با نظارت دقیق و قانونی در حوزه انبارداری و قبض انبار می‌توان در زمره کشورهای موفق جهان قرار گرفت.

پیوست

پیوست - تصویب‌نامه^۱ ۱۶۹۵۲ مورخ ۱۳۴۰/۶/۱۱ مربوط به تأسیس انبارهای عمومی

ماده (۱) - انبار عمومی مؤسسه‌ای است بازرگانی که به‌منظور قبول امانت و نگهداری مواد اولیه و محصولات صنعتی و فلاحتی و کالاهای صاحبان صنایع و کشاورزان و بازرگانان با موافقت هیئت نظارت بر انبارهای عمومی و با رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های مربوطه به‌صورت شرکت سهامی تأسیس و برطبق مقررات قوانین ایران به ثبت رسیده باشد.

تبصره - کلیه سهام شرکت‌های مذکور در این ماده باید با نامبرده و لاقل شصت درصد آن متعلق به اتباع ایرانی و یا شرکت‌ها و مؤسساتی باشد که اکثریت سهام آنها به اتباع ایران تعلق داشته باشد.

ماده (۲) - انبارهای عمومی کالاهای مذکور در ماده یک را در مقابل قبض رسید و برگ وثیقه که طبق مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های مربوط صادر می‌شود به امانت می‌پذیرند. قبض رسید، مدرک مالکیت و سپردن کالا در انبارهای عمومی بوده و برگ وثیقه بعد از ظهرنویسی دلیل وثیقه بودن کالا می‌باشد.

ماده (۳) - حداقل سرمایه انبارهای عمومی که در تهران تأسیس می‌شود یکصد میلیون ریال و در شهرستان‌ها مشروط بر اینکه در تهران شعبه نداشته باشند پنجاه میلیون ریال می‌باشد و هنگام ثبت لاقل پنجاه درصد سرمایه بایستی نقداً پرداخت و عیناً در بانک ملی ایران تودیع شده و قبض آن ضمیمه سایر مدارک به اداره ثبت شرکت‌ها تسلیم شود و همچنین انبارهای عمومی مکلفند در موقع تأسیس سپرده نقدی با ضمانت بانکی برابر پنج درصد سرمایه ثبتی خود به بانک مرکزی بسپارند.

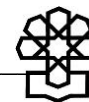
ماده (۴) - انبارهای عمومی مسئول حفظ و نگهداری کالاهای سپرده و جبران خسارت وارده به آن میزان ارزش اظهارشده کالا در موقع تودیع می‌باشند ولی مسئول خسارات ناشی از مسامحه یا عمل تودیع‌کننده و خسارات ناشی از خود کالا و نقص بسته‌بندی و (فورس‌ماژور) نمی‌باشد.

ماده (۵) - انبارهای عمومی مکلفند سپرده شده به انبار را به حساب صاحب کالا به‌موجب بیمه‌نامه عمومی در ایران بر ضد خطراتی بیمه نمایند.

تبصره - انبار عمومی به میزان هزینه انبارداری و دارنده برگ وثیقه به میزان طلب خود نسبت به خسارات پرداختی بیمه‌گر به ترتیبی حق تقدم خواهند داشت.

ماده (۶) - قبض رسید و برگ وثیقه انبارهای عمومی را می‌توان توأم یا جداگانه از طریق ظهرنویسی منتقل نمود. در صورت ظهرنویسی برگ وثیقه کالای مربوطه به آن در گرو شخصی که ظهرنویسی به نفع او شده قرار خواهد گرفت. در صورت ظهرنویسی قبض رسید مالکیت کالا به انتقال‌گیرنده منتقل خواهد شد.

۱. مقرراتی است که مراجع و مقامات دولتی در حدود صلاحیت در امور معین و مشخص وضع می‌نمایند (در امور غیر از امور مورد نظر قانونگذار). مجوز حقوقی دولت در وضع تصویب‌نامه ناشی از مسئولیت است. تصویب‌نامه محتوی امری معین و محدود است، به‌صورت متن واحد تدوین می‌شود، ولی آیین‌نامه مشتمل بر قواعد عام و کلی متعدد و مرتبط است.

تبصره - انتقال مالکیت کالا در هیچ مورد به حقوق کسی که برگ وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده لطمه‌ای نخواهد زد و حق وثیقه‌گیرنده کالا در هر حال محفوظ خواهد بود.

ماده (۷) - کسی که قبض رسید یا برگ وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده می‌تواند تقاضا کند که ظهرنویسی با قید نام و نام خانوادگی و محل اقامت او و میزان وام با قید تاریخ در دفاتر انبار و در ظهر برگ وثیقه ثبت شود ولی اولین ظهرنویسی برگ وثیقه باید در موقع وثیقه‌گذارن کالا در دفاتر انبار به ثبت برسد و در غیر این صورت وثیقه مزبور در مقابل شخصی که وثیقه خود را به ثبت رسانیده معتبر نخواهد بود و به‌علاوه شخص متخلف اشخاص ثالث مسئول خسارت وارده از تخلف خود خواهند بود.

ماده (۸) - ظهرنویسان برگ وثیقه در مقابل دارنده آن مسئولیت تضامنی دارند و هرگاه ماحصل فروش کالا برای پرداخت طلب دارنده وثیقه کافی نباشد دارنده برگ وثیقه می‌تواند نسبت به بقیه طلب خود به صاحب کالا به هریک از ظهرنویسان قبلی مراجعه نماید.

ماده (۹) - دارنده قبض رسید (مالک کالا) می‌تواند تمام مبلغ مذکور در ظهر برگ وثیقه را قبل از انقضای سررسید وام در صندوق انبار عمومی تودیع و کالای خود را مسترد دارد.

ماده (۱۰) - دارنده برگ وثیقه می‌تواند ده روز پس از انقضای موعد مذکور در برگ وثیقه برای وصول طلب خود اجرای مفاد آن را برطبق مقررات مربوط به اجرای اسناد لازم‌الاجرا از طریق انبار عمومی از ثبت محل درخواست نماید و در این مورد ادارات ثبت مکلف به اجرای مقررات مربوط به اسناد لازم‌الاجرا هستند.

تبصره - در مورد مذکور در این ماده پرداخت هزینه انبارداری و حق بیمه از حاصل فروش کالا بر طلب دارنده برگ وثیقه تقدم خواهند داشت.

ماده (۱۱) - چنانچه قبض رسید یا برگ وثیقه مفقود شود ذی‌حق آن می‌تواند به دادگاه شهرستان محل تودیع کالا مراجعه نماید و دادگاه مکلف است مراتب را در سه نوبت متوالی هر ده روز یک‌بار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار محل منتشر نماید و معترضین می‌توانند در ظرف ده روز از تاریخ انتشار آخرین آگهی اعتراض خود را به دادگاه مزبور تسلیم نمایند در صورتی که اعتراض به‌عمل آید دادگاه برطبق مقررات به دعوی رسیدگی خواهد نمود و چنانچه اعتراضی نشود دادگاه پس از احراز مالکیت متقاضی به احراز وقوع وثیقه رأی صادر خواهد نمود و در هر حال دادگاه می‌تواند صدور حکم را موکول به أخذ تأمین کافی از طرف متقاضی بنماید.

تبصره - مرور زمان دعاوی مربوط به قبض رسید و برگ وثیقه مفقود در سال از تاریخ دادن تأمین در این ماه بوده و در پایان این مدت تأمین آزاد و هیچ‌گونه دعوائی در این مورد در محاکم مسموع نخواهد بود.

ماده (۱۲) - به منظور نظارت در تأسیس و اداره انبارهای عمومی هیئتی به نام هیئت نظارت بر انبارهای عمومی مرکب از اشخاص زیر در وزارت بازرگانی تشکیل خواهد شد. معاون وزارت بازرگانی (رئیس هیئت نظارت) نماینده وزارت دادگستری - نماینده مرکزی ایران - نماینده اطاق بازرگانی تهران و سه نفر از متخصصین امور اقتصادی به پیشنهاد وزیر بازرگانی و تصویب هیئت وزیران - انجام امور اداری هیئت نظارت با وزارت بازرگانی خواهد بود و اختیارات و وظایف هیئت نظارت بر انبارهای عمومی به موجب تصویبنامه هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده (۱۳) - انبارهای عمومی مکلفند علاوه بر ذخیره احتیاطی که در قانون تجارت برای شرکت‌های سهامی پیش‌بینی شده است ۲۵ درصد از سود ویژه سالیانه خود را به حساب ذخیره مخصوص منظور نمایند تا اینکه اندوخته مزبور معادل سرمایه پرداخت شده انبار شود و بعد از آن ادامه تشکیل ذخیره مزبور اختیاری است. پرداخت از اندوخته مزبور برای جبران ضرر و زیان انبار با موافقت هیئت نظارت بر انبارهای عمومی خواهد بود.

ماده (۱۴) - در صورت تخلف انبارهای عمومی از اجرای مقررات این قانون و تصویبنامه و آیین‌نامه‌های آن وزارت بازرگانی می‌تواند به پیشنهاد هیئت نظارت با رعایت تشریفات که در تصویبنامه مربوطه پیش‌بینی خواهد شد اجازه ادامه تمام یا قسمتی از عملیات انبار را به‌طور موقت یا دائم سلب نماید. در این صورت انبار عمومی نمی‌تواند جز برای تسویه عملیات گذشته اقدام جدیدی به‌عمل آورد. انبارهای عمومی می‌توانند در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ این تصمیم به هیئت وزیران شکایت نمایند و تصمیم هیئت وزیران در این مورد قطعی است.

ماده (۱۵) - انبارهای عمومی مکلفند مبلغی که به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون معین خواهد شد تمبر بر روی قبض رسید و برگ وثیقه باطل نمایند؛ تمبر برگ رسید در موقع تودیع کالا و تمبر برگ وثیقه هنگام اولین ظهرنویسی آن باطل خواهد شد.

ماده (۱۶) - شرایط و مقررات مربوط به تشکیل هیئت نظارت و حدود اختیارات آن و همچنین جزئیات مربوط به تأسیس انبارهای عمومی و سایر شرایط تأسیس و اداره انبارهای عمومی به موجب تصویبنامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد تعیین خواهد شد.

ماده (۱۷) - وزارتخانه‌های بازرگانی و دادگستری مأمور اجرای این قانون می‌باشند.

منابع و مأخذ

الف) منابع فارسی

۱. سلطانی‌نژاد، حامد؛ ناروئی، محبوبه و معین محمدی‌پور. چارچوب‌های حقوق انبارداری و تأمین مالی از طریق قبض انبار، انتشارات نگارش شرق، چاپ اول، ۱۳۹۸.

ب) منابع لاتین^۱

2. Baregu, Mwombeki, and Johannes Hoogeveen. 2009. "State and Markets in Cashew Marketing: What Works Better for Tanzanian Farmers?" Poverty Reduction and Economic Management, Africa Region, World Bank, Washington, DC.
3. Coulter, J. P. 2009. "Review of Warehouse Receipt System and Inventory Credit Initiatives in Eastern & Southern Africa." Final draft report commissioned by the United Nations Conference on Trade and Development under the All ACP Agricultural Commodities Programme.
4. Coulter, J. P., and S. Mahamadou. 2010. "Revue due Warrantage Paysan au Niger." Version définitive. Prepared for the French Development Agency.
5. Coulter, J. P., and G. E. Onumah. 2002. "The Role of Warehouse Receipt Systems in Enhanced Commodity Marketing and Rural Livelihoods in Africa." Food Policy 27: 319–37.
6. Coulter, J. P., and A. W. Shepherd. 1995. "Inventory Credit: An Approach to Developing Agricultural Markets." FAO Agricultural Services Bulletin No. 120. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.
7. Esterhuysen, P. 2001. "Study Material for a Course in Commodity Trade and Finance." Compiled for the UK Natural Resources Institute under a project financed by the Common Fund for Commodities.
8. Giovannucci, D., P. Varangis, and D. Larson. 2004. Warehouse Receipts: Facilitating Credit and Commodity Markets, A Guide to Developing Agricultural Markets and Agro-enterprises. Washington, DC: World Bank.
9. Höllinger, F., L. Rutten, and K. Kiriakov. 2009. "The Use of Warehouse Receipt Finance in Agriculture in ECA Countries." Technical background paper for the World Grain Forum, St. Petersburg, June 6–7, 2009.
10. IFC (International Finance Corporation). 2009. "Pre-export Finance Market Study." Report prepared by Rabo International Agricultural Services.—. Forthcoming. Establishing a Warehouse Receipts System: Guide on Legal Dimensions and Reform. Washington, DC: IFC.
11. Kaul, S. n.d. "Modernizing Spot Markets through a Robust Warehouse Receipts System." Presentation by the Institute of Commodity Markets and Research, National Commodity and

۱. منابع لاتین اشاره شده در این بخش، منابعی است که در کتاب ذکر شده در منابع فارسی استناد داده شده است. شایان ذکر است عمده مطالعات تطبیقی و تجارب خارجی منعکس شده در متن گزارش از کتاب مزبور بوده است.

- Derivatives Exchange, New Delhi.
10. Kenya Ministry of Agriculture Task Force. 2011. "Report on the Warehouse Receipt System."
 11. Leão de Souza, E. L., and P. V. Marques. 1997. "Competitividade do milho e soja nos Estados Unidos e Brazil." *Preços Agrícolas*, November.
 12. Meyer, Richard. 2011. "Subsidies as an Instrument in Agricultural Finance: A Review." Joint Discussion Paper of Capacity Building in Rural Finance Partnership, Washington, DC.
 13. Onumah, Gideon. 2010. "Implementing Warehouse Receipt Systems in Africa: Potential and Challenges." Paper presented to Africa Agricultural Markets Program, Lilongwe, Malawi, and September 6–7, 2010.
 14. Philine Wehling, Bill Garthwaite. 2015. Designing warehouse receipt legislation Regulatory options and recent trends.
 15. Ramanampamonjy, F., V. Berarazana, and Clement. 2011. "Étude sur l'amélioration de l'appui au stockage et a la commercialisation des produits agricoles: A travers la mise en place des Greniers communautaires villageois (GCV) dans les zones d'intervention du PARECAM."
 16. World Bank. 2006. "Expanding Post-Harvest Finance through Warehouse Receipts and Related Instruments." *Agricultural & Rural Development Notes* 8.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۷۱۸۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: آسیب‌شناسی نظام انبارداری در ایران و ارائه برخی پیشنهادهای اصلاحی با بهره‌گیری از تجربه کشورهای موفق

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه مطالعات بازرگانی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: محبوبه ناروئی، معین محمدی‌پور، حسین هرورانی

همکار: مهدی عبدالملکی (دفتر حقوقی)

اظهار نظرکنندگان: محمد اسکندری، رضا نیازی، سیدمحمدرضا سیدنورانی، سیدسجاد هاشمی

ناظران علمی: صمد عزیزنژاد، موسی شهبازی غیائی

واژه‌های کلیدی:

۱. قبض انبار

۲. نظام انبارداری

۳. سامانه انبارها

۴. گواهی سپرده

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۷/۱۶